

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

FÖR · KVINNAN · OCH · HEMMET ·

N:r 40 (719).

LÖRDAGEN DEN 6 OKTOBER 1900.

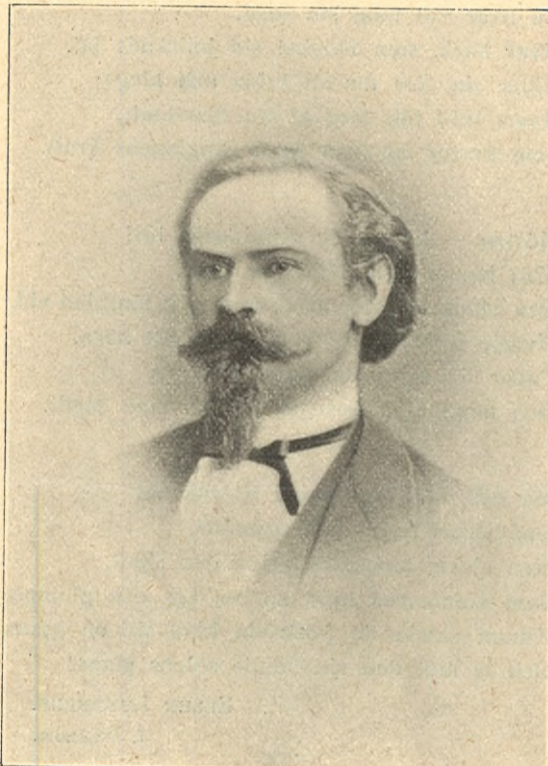
13:DE ÅRG.

PRENUMERATIONSPRIS PR ÅR: IDUN ..... KR. 5:— IDUNS PRAKTUPPLAGA ..... 7:50 IDUNS MODETIDN. MED PL. > 5:— IDUNS MODETIDN. UTAN PL. > 3:—	UTGIFNINGSTID: HVARJE LÖRDAG. LÖSNUMMERPRIS: 10 ÖRE.	REDAKTÖR OCH UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG TRÄFFAS SÄKRAST KL. 2—3. REDAKTIONSSEKR.: JOHAN NORDLING.	BYRÅ OCH EXPEDITION: KLARA S. KYRKGATA 16, 1 TR. ÖPPEN KL. 10—5. ALLM. TEL. 6147. RIKS 1646	KOMMISSIONÄRER ANTAGAS ÖFVER HELA LANDET PÅ ALL- DELES SÄRSKILDT FÖRMÅNL. VILLKOR. STOCKHOLM IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI.
---	--	---	--	---

Daniel Nyblin foto.

EMMY ACHTÉ.

L. N. ACHTÉ.

FAMILJEN ACHTÉ.

INOM MUSIKLIFVETS område i Finland, ja långt utom detta lands gränser, är namnet Achté känt och uppburet. I den finska pressen syntes det städse för ett antal år sedan i sammanhang med musikaliska tilldragelser af en eller annan art, och för närvarande förekommer det namnet ofta i de parisiska tidningarna. Det kan måhända intressera Iduns läsare att göra bekantskap med de medlemmar af den Achtéska familjen, som förut ej omtalats i Iduns spalter.

Lorentz Nikolai Achté är född i Björneborg år 1835 och dog förliden vår i Helsingfors. Blifven student, ägnade han sig företrädesvis åt musikaliska studier, verkade som dirigent vid Akademiska sångföreningen och som sånglärare samt anställdes i början af 1870-talet som kapellmästare vid den då existerande finska (finskspråkiga) operan. Här uppträdde han jämväl som sångare i flere operor, exempelvis i Grefve Lunas rol Trubaduren, som Fra Diavolo, som Carl V i Ernani m. fl.

Efter operans upphörande ägnade sig Achté åt sånglärareverksamheten, utnämndes sedan till kantor vid Nikolai-kyrkan i Helsingfors och uppsatte år 1883 i samma stad en klockare- och organistskola, genom hvilken han utöfvade

mycket inflytande på kyrkomusikens höjande ute i bygderna. Nämnda skola erhöll sedermera statsunderstöd.

Achté hade bedrifvit studier äfven i komposition och har jämväl uppträdt som kompositör af såväl sånger som större arbeten, af hvilka flere ölifvit uppförda, bland dem en »Ouverture till Regina v. Emmeritz».

Emmy Charlotta Strömer, sedermera fru Achté, är hemma från Uleåborg, där hon äfven begynte sin skolgång, hvilken fortsattes i Jyväskylä och Helsingfors. Å sistnämnda ort fäste man sig snart vid hennes ovanliga musikaliska begåfning. Vid sjutton års ålder finna vi henne som elev hos den kända sånglärarinnan Emelie Mechelin i Helsingfors. Efter ett par års fruktbringande studier begaf sig Emmy Strömer med statsstipendium till Paris, där hon inträdde vid konservatoriet och dessutom sjöng privat för professorn vid samma läroinrättning J. J. Masset. Äfven i Stockholm bedref hon under ett år sångstudier för fru Fredrika Stenhammar. Vidare utbildning sökte sig den unga sångerskan i Dresden, Leipzig, Berlin och ytterligare i Paris.

Vid ett par och tjugu års ålder engagerades Emmy Strömer vid den finska operan, där hon snart visade sig vara i sitt rätta element.

Daniel Nyblin foto.

AINO OCH IRMA ACHTÉ.

Hon debuterade som Lucia di Lammermoor i operan af samma namn och uppträdde sedan i ett flertal operor under växande bifall. Hon blef snart publikens gunstling, på samma gång hon var operans stora dragningskraft. Den som besökt denna opera och hört Emmy Strömers hänförande varma sång och åsett hennes eldiga, själfulla spel, har nog behållit ett aldrig förbleknande minne däraf. Det var ett äkta och ett ovanligt konstnärstemperament som här sökte och fann sitt fullödiga uttryck, och som äfven i större förhållanden skulle väckt beundran.

Det var emellertid bedröfligt med operans ekonomi, och snart måste den helt och hållet upphöra, hvarigenom Emmy Strömer, som ingått äktenskap med kapellmästaren vid operan, L. N. Achté, fördes bort från tiljan, som var hennes enda riktiga verksamhetsfält.

En konstnärinna, sådan som Emmy Achté, kunde naturligtvis dock ej helt och hållet vända konsten ryggen, därför att omständigheterna voro ogynnsamma. Hon uppträdde å konserter såväl i hemlandet som i Sverige, Norge och Tyskland, öfverallt med bifall, samt sökte i början af 1890-talet att ännu en gång inblåsa lif i den afsomnade operan. Ehuru statsunderstöd beviljades henne, kunde operaföretaget icke hålla sig uppe. Staden var för liten för att i längden kunna underhålla ett dylikt dyrbart företag.

Fru Achté har sedermera ägnat sig åt musikalärinnans kall. Om hennes företagsamhet och energi vittnar värtaligt den omständigheten, att hon efter sin mans död öfvertagit den af honom organiserade klockare- och organist-skolan och håller densamma i full gång.

Det är oförgätliga stunder fru Achté beredt sina åhörare genom sin vackra, själfulla och eldigt känsliga sång. På tal om den finska sångkonsten och den fluska operan skall hennes namn alltid nämnas bland de första. Många af hennes bästa egenskaper ha i arf öfvergått till dottern, *Aino Achté*, den nu så ryktbara primadonnan vid operan i Paris,* som af modern erhöi sin musikaliska utbildning, till dess hon inträdde vid konservatoriet i Paris.

Det finns ännu af familjen Achté en medlem, som visserligen är bara fjorton år, men som icke desto mindre har klart för sig hvad hon skall uträtta i världen. Det är lilla fröken *Irma Achté*, som håller på med förstudier för studentexamen, i hvilka studier och läxor hon icke alls är förtjust. Hon ville sjunga, och intet annat än sjunga! När examen är öfverstånden, skall hon också slå sig uteslutande på sångens konst, hvori hon redan nu mellan läxorna åtnjuter moderns goda och erfarna undervisning. Den som lever, får kanske se fröken Irma flyga ut i världen och söka sig en plats i bredd med systemen.

Vi meddela här ofvan bilderna af herr och fru Achté, äfvensom af systrarna Aino och Irma.

J. REUTER.

Ärade annonsörer!

På grund af upplagens betydliga stegring böra mindre annonser till Idun vara inlämnade senast lördagen före den vecka, i hvars nummer de äro afsedda att införas, annonser på en eller flere sidor ännu tidigare efter särskild öfverenskommelse.

Med utmärkt högaktning
IDUNS EXPEDITION.

* Angående Aino Achté hänvisa vi till den utförliga biografien i Idun n:r 52 för 1897.

I FÄRGERNAS TID.

HÖSTEN — hösten är färgernas tid!

Rundt om det strålar och brinner!
Naturen kämpar sin stora strid;
Med hvarje timma dess kraft förrinner,
Men ännu står den med kinden i glöd, —
En hjälte, som brottas på lif och död!

Det hviskar i skogen! Skogen är full
Af röster, som sjunga och tala!
Asparna flamma som glödgadt gull,
Och alla de brokiga blad, som dala
Likt tysta minnen på skogsstigen ner,
Bli hvarje morgon allt fler och fler.

Det ler och strålar; det klingar som gråt!
En hvar vill tälja sin saga.
Hvar bäck, som hviskat sin jollrande låt,
Höjer sin röst för att jubla och klaga;
Hvart träd fått färg af sin hjärtesaft,
Som bryter sig fram med sanningens kraft.

Hösten — hösten är sanningens tid!
Man känner, att döden är nära.
Den skingrar hvar dröm man gått fångslad vid,
Hvarje förklädnad, man tvangs att bära,
Faller för allvarets stora makt; —
Och hvad man förtegat, får nu man sagdt.

Må den, som en gång i vårens natt
Om lifvets lycka fick drömma,
Men aldrig förmådde gripa den skatt,
Som sommaren bjöd honom äga och gömma,
Kunna samla de höströda blad till en krans
Och le mot den sjunkande solens glans!

ELLEN LUNDBERG.
f. NYBLÖM.

»DEN STORA GÅFVAN.»

DET VAR I SKYMNINGEN. Framför brasan hade två unga flickor slagit sig ned, den ena i en låg, bekväm stol, den andra på braskudden. Två par drömmande ögon blickade in i glöden, följde de blåaktiga flammornas lek under tystnad. Ja, nu var det inte mycket kvar af brasan, snart bara glöden — det var skada! Men just då är det, som det går lättast att forma till ord det djupaste och bästa man gömmer i djupet af sitt hjärta, det är då, som ett förtroende är lättast att gifva och lättast att taga emot, och därför är det också till den stunden, som Else uppskjutit att göra väninnan en fråga, som hon vet med sig nog är litet ogrannlaga, men som hon omöjligt kan hålla tillbaka.

»Anna,» säger hon sakta, nästan hviskande, »ibland, när du talar om, hur du tänker dig kärleken, så har jag liksom en förnimmelse af, att du måste ha känt det där alltsammans, annars kunde du inte tala så. Men du, som sätter ditt ideal så högt, inte kan du verkligen ha funnit det, säg, Anna, har du?»

Svaret kom dröjande:

»Mitt ideal! Nej, det har jag inte funnit, inte den, som jag drömde om i mina vackraste drömmar. Men jag har funnit den man

jag kan älska. Du vet, man beundrar idealet, men man älskar verkligheten.»

Else lutade sig framåt för att bättre kunna urskilja sin väninnas drag i halfmörkret.

»Har du, har du verkligen, Anna? Det är då därför, som du alltid är så glad numera, alltid 'har solsken inombords', som mamma säger. Och nu skall du väl förlofva och gifta dig snart också. Hvad jag är glad, förfärligt glad, vännen min!»

Hon slog armarna kring Annas hals och kysste henne hjärtligt. Denna lösgjorde sig sakta från omfamningen.

»Käraste, hvad du skenar iväg,» log hon. »Nej, jag skall inte förlofva mig — inte nu — troligen aldrig, ty jag kan inte älska mer än en enda, och han — ja, han känner inte på samma sätt för mig som jag för honom.»

Elses ifriga ansikte fick ett förvånadt uttryck.

»Men, Anna, jag förstår dig inte, då är du väl i stället gränslöst olycklig. Hur kan du då förklara, att du jämt är så nöjd och glad?»

»Käraste, du skall veta, att kärleken är en sådan stor gåfva — vare sig den är besvarad eller inte! Har en djup och varm och rik känsla genomträngt hela ens varelse, då, älskling, känner man på ett helt olika sätt för alla lefvande varelser, man ser till och med naturen på ett annat sätt än förut. Man känner sympati för allt och alla, man vill så gärna, att människorna omkring en skola vara lyckliga, och man vill då också försöka bidra till att göra dem det. Man har ett behof att dela med sig af sin rikedom. Jag tror, Else, att alla, som fått den stora gåfvan — kärleken — de ha sedan större förpliktelser mot sina medmänniskor, ty den gåfvan är inte meningen att själviskt sluta inom sig, utan den bör man nog liksom låta stråla ut i stället — tror du inte?»

»Jag vet inte, jag förstår dig inte riktigt, jag har aldrig tänkt så där. Jag trodde, ser du, att om man inte fick den man ville ha, så skulle man bara vara så olycklig. Jag kan inte fatta, hur du kan taga det på det där sättet. Är du verkligen inte olycklig?»

»Oh, vännen min, visst känns det ibland tungt och mörkt och lifvet ligger framför en så »tröstlöst mulet», men då liksom förgylls det plötsligt upp ändå just af den känsla, som lär en att känna varmt för alla sina medmänniskor.»

Båda sutto tysta en stund. Slutligen sade Else sakta:

»Ja, jag tror nu, jag förstår, hur du menar. Men för att känna på det viset som du gör, måste man bestämdt alldeles ha glömt sig själf, tror jag.»

»Att kunna glömma sig själf är nog alltid vägen till lycka, men det vet jag, att inte har det lyckats för mig. Självviskhet är nog för resten de flesta människors älsklingssynd.»

»Ja, det tror jag också, men, Anna, du hör säkert till undantagen, annars kunde du inte tala så där. Jag skulle aldrig, aldrig känna så, jag skulle bara vara gränslöst olycklig.»

»Käraste Else, kärleken kommer nog en gång till dig också, ty den, som är mäktig af en stor känsla — och det är du, det vet jag — den får nog också erfara en sådan, och när den kommit, låt mig då få höra hvad du säger.»

Hon reste sig med ett litet vemodigt skratt.

»Och nu är brasan slut, Else min, nu är det bäst vi tända lampan, det är märkvärdigt så bra det går att prata i skymningen — nästan för bra, man säger så mycket, som man aldrig tänkt tala om.»

»Förlåt mig, Anna, att jag frågade dig, det var förstås att vara indiskret, men jag kunde

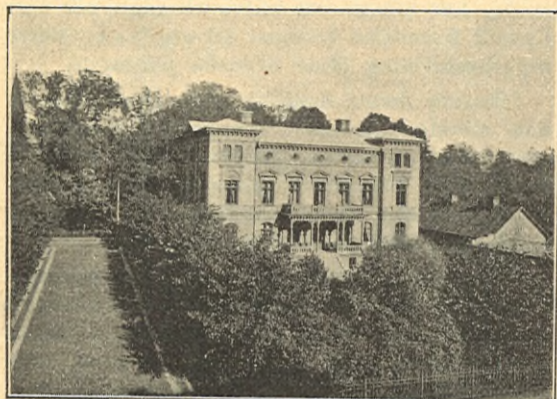
inte låta bli och nu är jag så glad, att du talat med mig härom, och vet du — jag beundrar dig mer än någonsin.»

Anna log och kysste henne.

»Lilla toka,» sade hon, »teori är ett — praktik ett annat. Hufvudsaken är nog ändå, att man omsätter sina vackra teorier i levande lifvet — och det är också det svåraste!»

ELSE.

I EN SAMLARES HEM.

CAVALLISKA HUSET I SKÖFDE.

FÖR NÅGON TID SEDAN afslutades i Sköfde ett större köp mellan dåvarande apotekaren därstädes, herr Gustaf Cavalli, och stadens nuvarande apotekare, herr J. Liljedahl. Genom detta köp öfvergick i apotekare Liljedahls ägo apoteket Lejonet i Sköfde med privilegium och samtliga lägenheter, hvidan inom kort herr Cavalli och hans fru, Hilda Cavalli, född Krantz, komma att utbyta sitt nuvarande hem mot ett nytt. Enär alltså det gamla Cavalliska hemmet i Sköfde kommer att förändras, och emedan herr och fru Cavalli äro kända inom vida kretsar, torde Iduns läsare ej ha något emot en kort skildring af detta intressanta hem, af hvilket helt visst många, som läsa detta, genom personligt besök fått ett lifligare intryck, än det min penna förmår gifva. Det är då hufvudsakligen vid de Cavalliska samlingarna samt vid de rum, i hvilka dessa inrymmas, som vi för en stund fästa vår uppmärksamhet.

En bred och präktig trappa för oss upp i andra våningen, och, efter att hafva passerat en ljus rumliknande tambur, föras vi in i ett mottagningsrum. Här dröja vi en stund framför ett större engelskt bokskåp med många vackra band och stanna sedan intresserade framför tvänne mycket gamla, inventiösa skåp af snidad ek. Mellan dessa skåp står en gammal, väl bibehållen kista, likaledes af ek samt skuren i samma mönster som hennes tvänne pëndenter. På ett af dessa skåp tronar Herkules i marmor af J. N. Byström.

Från detta rum komma vi in i ett mindre förmak, där vi blifva i tillfälle betrakta några oljemålningar af Staaff, Virgin m. fl. samt penn-teckningar och akvareller af Maria Röhl och Elise Arnberg, samt inträda, då vi lämna detta förmak, i en större salong.

Hvad som i denna komfortabla salong mest fångslar vår uppmärksamhet, är ett vackert konstverk af yngre datum, en väldig spegel i oval, förgylld ram. Vi intresseras vidare här af tvänne stora, å piedestaler uppställda urnor från ön Malta. Från denna salong inträda vi direkt i det s. k. vapenrummet.

I utefter väggarna vertikalt anbringade ekribbor hafva långa krokar af järn inskrufvats, och å dessa krokar hänga eller ligga vapnen väl bibehållna och putsade samt ordnade på

ett smakfullt och konstförståndigt sätt. Med intresse betraktar man det väldiga slagsvärdet från medeltiden och följer sedan lika intresserad alla öfvergångsformer, som ligga mellan detta svärd och våra moderna klingor, hvilka, smäckra och glänsande, i denna samling äfven värdigt representeras. Skjutvapnen äro här de öfvervägande. Samlingen tillhör ej de större, men den lär vara något särdeles gediget och fint i sitt slag; och det har kostat herr Cavalli stora uppoffringar att i genomsnitt erhålla vackra och felfria exemplar af vapnen. — Den, som skriver detta, kan ej underlåta att här anteckna sina intryck vid det tillfälle, då han första gången beträdde detta »vapenrum». Jag var då helt ung och hade nyss läst och rörts af den vackra sannsagan om Wilhelm Tell och hans son på torget i Altdorf. Det var i skymningen och af en händelse kom jag att gå ensam ditin. Med en känsla af beklämning betraktade jag de mörka konturerna af en mängd sällsamma vapenformer, af hvilka jag mindes mig hafva sett en del förr i någon gammal illustrerad historia; men mitt intresse kulminerade, då jag varseblef alldeles invid mig en väldig sen-strängs båge från Dalom.

Det måste hafva varit med en sådan båge, som Tell sköt äpplet från sin sons hufvud... och denna dalbåge blef och är ännu för mig det intressantaste numret i den Cavalliska vapensamlingen.

Med läsarens benägna öfverseende för denna lilla afvikelse återvända vi ännu en gång till vapenrummet, ty här finnes ytterligare ett konstföremål, hvilket är af för högt estetiskt och materielt värde för 'att ej här få sitt omnämmande. Det är ett kolossalt dryckeshorn,

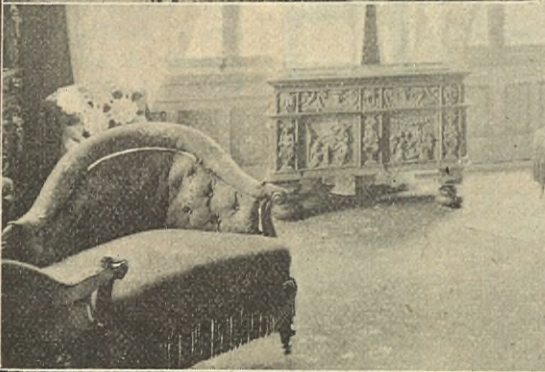
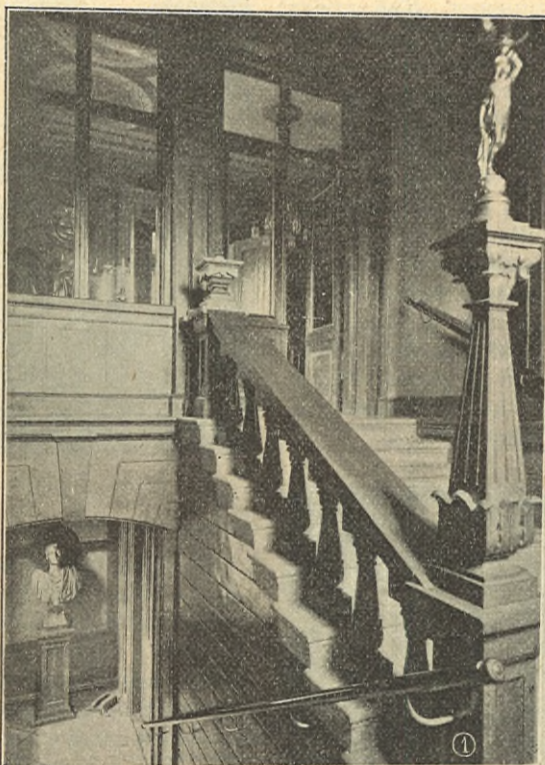
FRU HILDA CAVALLI.

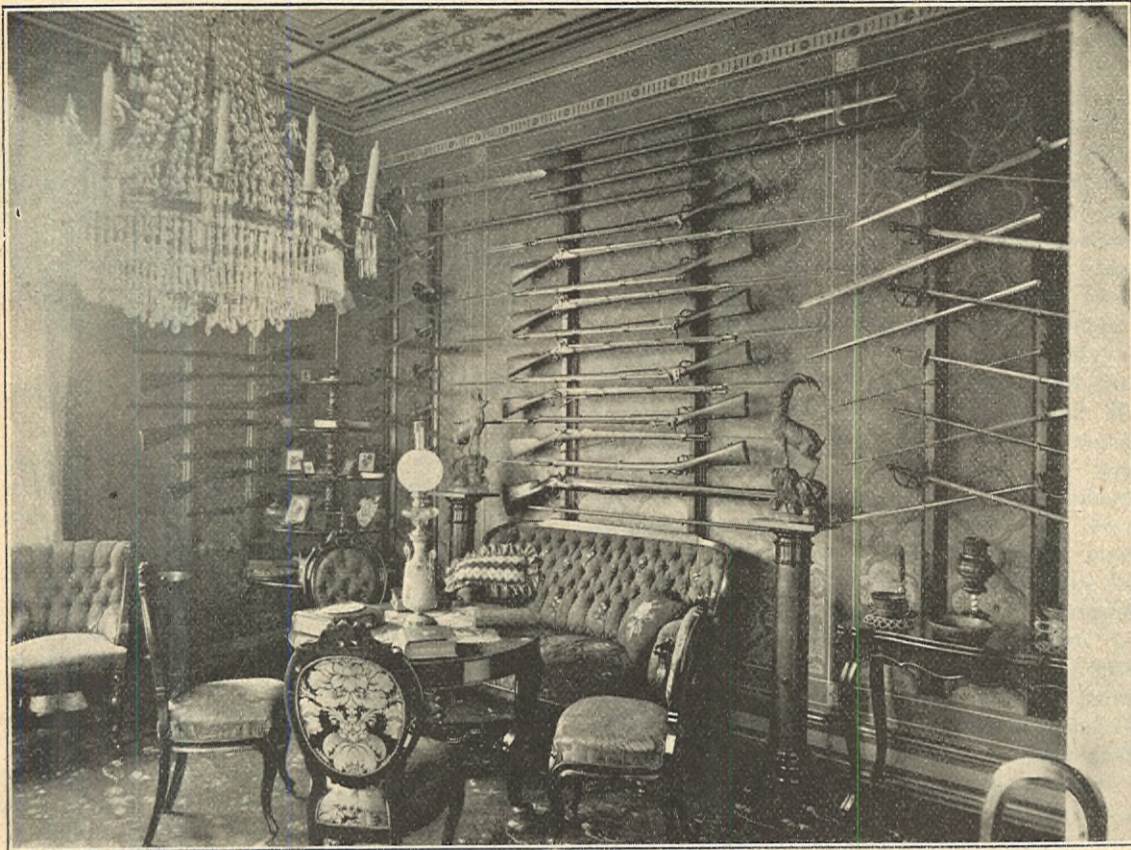
APOT. GUSTAF CAVALLI.

hvilket för mången torde vara bekant från Stockholmsutställningen 1897, där det i industrihallen väckte ett berättigadt uppseende och blef föremål för den högsta utmärkelsen, guldmedalj. Detta väldiga horn — af afrikansk buffel — uppbäres af buffelhufvud, vid hvilka horn det fästats medels band af silfver. Foten framställer en grip och en jätteorm, lurande på tillfälle att tillintetgöra hvarandra. Kring hornets spets slingrar sig likaledes en orm, inbegripen i strid med en örn, och på hornets lock står en kraftfull jägare i begrepp att afskjuta en pil mot de kämpande djuren. Det hela, utfördt i drifvet och ciseleradt silfver, hvilat på en större sockel, imiterande porfyr, och dess hela höjd uppgår till åtta fot. Detta konstverk beställdes i och för utställningen af herr Cavalli, som sedan länge varit ägare af själfva hornet, hos hofjuveleraren Gustaf Möltenborg. Ritning och modellering äro utförda af artisterna Olle Hjortsberg och Otto Strandman. Silfvervikten hos denna väldiga pjes utgör 33292 gram, hvilket väl låter sig tänka, då man får veta, att den större ormen har en längd af mer än nio fot.

Sedan vi lämnat vapenrummet och åter utträtt i tamburen, från hvilken vi kasta en blick in i fru Cavallis skrifrum och betrakta den bredvidliggande stora sängkammaren, hvars takmålning lär vara ett stycke mästerverk, komma vi upp för en smacker spiraltrappa till tredje våningen. Detta är herr Cavallis

I EN SAMLARES HEM: 1. TRAPPUPPGÅNGEN TILL 2:A VÅNINGEN. 2. MOTTAGNINGSRUMMET 1 TR. UPP.

I EN SAMLARES HEM: VAPENSALEN.

enskilda våning, som ock kallas myntvåningen. Det är här, som apotekare Cavallis berömda samling af svenska plåtmynt fått sin plats.

I slutet af 1850-talet läde herr Cavalli grunden till denna samling, i det att han då erhöi sin första plåt, hvilken ännu här förvaras såsom samlingens urkund och grundplåt. Och allt sedan den dagen har herr Cavalli med aldrig sviktande intresse, med en okuffig energi och med en otrolig arbetsförmåga arbetat med det stora målet städse för ögonen, det målet att på en hand sammanföra och för eftervärlden bevara en plåtmyntsamling, i typer och varianter så fullständig, som det är möjligt åstadkomma en sådan.

Å polerade ekribbor, horisontelt anbringade längs väggarna, stå mynten uppställda tätt intill hvarandra, väl putsade samt i kronologisk ordning. På detta sätt äro fyra rum och en större tambur så att säga tapetserade med plåtar, och det hela gör ett intryck, som jag nästan skulle vilja kalla obeskrifligt.

Då herr Cavalli år 1890 utgaf sin »Kort öfversikt öfver Gustaf Cavallis samling af svenska plåtmynt», upptog densamma 942 nummer, men under de år, som sedan gått, har samlingen betydligt förökats, och består den nu af 2,345 plåtar. Man har roat sig med att uträkna, att om alla mynten utlades i en rak linie samt med ett mellanrum mellan hvarje af ungefär ett mynts bredd, så skulle längden på denna »myntgata» bli ungefär 1 kilometer.

SALONGEN.

En samling som denna måste helt naturligt upptaga stora rariteter. Här finnas också många plåtar, af hvilka man ej känner något mera exemplar. Den minsta plåten i samlingen är ungefär 4 cm. i fyrkant och väger 171 gram, den största, en tiotaler, är 62 cm. lång och 36 cm. bred samt väger 19780 gram. Hela samlingens kopparvikt torde närma sig 4000 kilogram.

Längs väggarna i myntrummen äro på golven uppställda aflånga och fyrkantiga

lådor af plåt. I dessa lådor förvaras aftryck i staniol af samtliga plåtars stämplor; aftrycken äro uppsatta å fyrkantiga kartonger, hvaran hvarje plåt har en kartong eller kopia. På denna kopia äro antecknade myntets kännetecken och vikt, dess förre ägares namn samt ett och annat ur dess historia, så vidt den är känd. Men det är ej blott af sina egna mynt, som herr Cavalli tagit sådana kopior, utan större och mindre andra samlingar, offentliga och enskilda, äro på detta sätt afbildade, och torde herr Cavalli nu i sin aftrycksamling äga aftryck af c:a 7000 plåtar. Arbetet med dessa aftryck, som kostat mycken tid och mycken möda, har afsetts att blifva till gagn, när herr Cavalli framdeles kommer att utgifva en större myntbeskrifning öfver svenska plåtmynt.

Likasom denna samling utan gensägelse är den största och mest kompletta plåtssamling, som någon samlare lyckats åstadkomma, så torde herr Cavallis samling af svenska småmynt vara den mest kompletta och vackraste samling af sådana, som kan uppvisas.

Vid sidan af »det stora arbetet», plåtssamlingen, för hvilket arbete andra intressen måst vika, har herr Cavalli sedan åtta å tio år sysslat äfven med samlandet af dessa småmynt. Denna samling, ännu ej katalogiserad, är synnerligen rik på varianter och innehåller i det närmaste 15000 mynt. Häruti äro in-

ETT AF MYNTRUMMEN.

beräknade 250 st. klippingar samt en synnerligen komplett variant-samling af Karl XII:s s. k. mynttecken. För jämförelsens skull finnas här 1500 st. utländska småmynt.

I stora myntlådor, invändigt klädda med plysch samt försedda med glaslock, förvaras denna samling. I sådana lådor förvaras äfven herr Cavallis samling af svenska poletter samt in- och utländska medaljer, bland hvilka senare förekomma exemplar af betydande storlek. De äro tillverkade af olika ämnen, såsom järn, bly, tenn, aluminium, elfenben, platina, guld, trä o. s. v.

Myntlådorna hvila på härför särskildt gjorda lägre skåp, i hvilka skåp herr Cavalli förvarar sitt arkiv, inom hvilket allt är väl ordnad i konvolut. Äfven dessa skåp med myntlådorna och sina samlingar stå i myntvåningen, där de, ställda två och två bredvid hvarandra, bilda en lång rad, som genomlöper hela denna våning. —

Detta i korthet om apotekare Cavallis samlingar och konstsaker. Men mycket annat af

intresse erbjödes den, som får kasta en blick in i de många lådorna och facken, där en del mindre, för herr Cavalli värdefulla samlingar förvaras, såsom hans samling af relikier, hvilka en gång tillhört någon af herr eller fru C:s förfäder, en mindre samling af gamla sedelmynt o. s. v. Och många af dessa föremål ha sin historia, som af dess ägare är fullkomligt känd, och som af honom framställas på ett sätt, som förutsätter djupa studier och en djup kännedom om de tider, som längesedan förgått. —

Apotekare Cavalli är således i ordets fullaste mening forskaren, samlaren. Och detta samlarenit har han delvis lyckats meddela äfven sin fru, hvilken under ett tjuguarigt äktenskap med förstånd och intresse tagit del i sin mans numismatiska studier och forskningsarbeten. —

Det är klart, att en man med herr Cavallis tendenser gjort och måst göra mycket för »det gamlas» sak. Många äldre konstföremål ha af honom blifvit skänkta till Nordiska museet samt till andra liknande institutioner, och ej sällan har han genom kontanta bidrag lämnat bevis på sitt intresse för det gamlas bevarande åt en nyare tid.

Gifvet är, att en man med en så gagnande verksamhet — ty utom det, att han är specialist i kännedomen om vårt egendomliga plåtmynt, är han äfven en aktad numismatiker — har blifvit föremål för mycken enskild och offentlig uppmärksamhet. Att här uppräknas alla hans hedersledamotskap och ledamotskap i en massa in- och utländska numismatiska och arkeologiska föreningar skulle taga för mycket af utrymme i anspråk. Blott det kanske bör nämnas, att han blifvit kallad till korresponderande ledamot af Kungl. Vitterhets-, historie- och antikvitets-akademien, samt till hedersledamot af Samfundet för Nordiska museets främjande. Herr Cavalli är sedan flere år riddare af kungl. Vasa- och Nordstjärne-ordnarna.

*

Det är dock ej blott det Cavalliska husets samlingar och konstsaker, utan äfven den fina smak och konstnärlighet, med hvilka för öfrigt allt är ordnad och uppställt i detta komfortabla hem, som göra, att huset Cavalli utan gensägelse torde få anses verkligen vara, hvad det också blifvit kalladt, ett mönsterhem.

Den osökta hjärtlighet och älskvardhet, med hvilka den besökande städse emottages i det Cavalliska huset, vare sig han nu kommer såsom främling, — och stor har främlingsströmmen varit under loppet af åren —, eller han kommer såsom en gammal vän samt, om jag så får säga, det intressanta i själfva atmosfären inom dessa väggar, är det, som väsentligt bidrager till, att ett besök i detta hem lämnar efter sig ett varaktigt och vackert minne hos den besökande.

Mycket af intresse för Iduns läsare kunde jag ännu ha att teckna upp från detta trefliga hem, men den trånga ramen för en tidningsuppsats samt farhågor att förefalla tröttande mana mig att här avsluta min pennteckning från »en samlares hem».

»MIMER NID.»

DE SVENSKA MARTYRERNA I KINA.

SKANDINAVIENS ERKÄNDT FÖRNÄMSTA MODEBLAD ÄR IDUNS MODETIDNING, som för helt år kostar endast 5 kr. för planschupplagan, 3 kr. för den vanliga upplagan.

DET ENA SORGEBUDET efter det andra når oss från den fjärran östern, där fanatismens och krigets lågor nu blodrödt flamma i sky. I vårt förra nummer kunde vi meddela bilderna af en liten grupp svenska missionärer, hvilka som genom ett underverk räddats undan de kinesiska fasorna. Tyvärr är dock skaran af dem, hvilka — efter allt hvad man känner och kan sluta — där ute på

missionsfältet ljutit martyrdöden mycket större, och i otaliga svenska hem härska i dessa dagar bland anförvanter, vänner och deltagande landsmän ångestfull oro, smärtfylld sorg öfver deras hårda öde.

Genom kamrater inom missionen, särskildt genom förmedling af de senast hemvända Kinamissionärerna, har Idun kunnat sammanbringa ett 30-tal porträtt af dessa, enligt all an-

taglighet om lifvet bragta martyrer för sitt trosnit (en lista, som dock icke kan göra anspråk på fallständighet) samt följande upplysningar om deras verksamhet och personer:

De missionärer, hvilkas bilder Idun i dag meddelar, tillhöra fem à sex olika missionssällskap, hvilka arbeta i Norra Kina och det därifrån norrut belägna Mongoliet, nämligen »The Christian Missionary Alliance», »Skandinaviska alliansmissionen», »Helgelseförbundets mission», »China Inland mission» samt »Svenska mongolmissionen». Vi vilja med några få ord söka karaktärisera de respektive sällskapen samt namngifva de missionärer, hvilkas fotografier vi lyckats förskaffa oss. Fullt exakta uppgifter angående deras öde saknas visserligen ännu i flere fall, men, mänskligt att se, finnes tyvärr ringa hopp om deras räddning.

»The Christian Missionary Alliance» har upprunt ur amerikansk källa. Den för många väl bekante missionär Fransson träffade på en af sina resor tillsammans med d:r A. B. Simpsson från New-York, president för den därstädes belägna centralkyrkan med ofvanstående namn. Under samtal kommo de helt naturligt att vidröra det för båda så kära ämnet om missionen, och lär d:r Simpsson hafva yttrat, att i Amerika ingalunda saknades pekuniära medel, men väl arbetskrafter, hvarvid missionär Fransson entusiastiskt åtog sig att i Sverige söka bringa tillsammans två hundra frivilliga att utgå i det amerikanska missionssällskapets tjänst. Anbudet accepterades och herr Fransson lyckades efter sin hemkomst uppbåda ett sextiotal svenska män och kvinnor ur olika samhällsklasser, hvilka, efter en kortare utbildning, drogo ut i trenne skilda grupper. De mottogos i Shang-hai af äldre bröder, tillhörande »Helgelseförbundet», som eskorterade dem öfver Tientsin och Peking, ett hundratal svenska mil in i landet. I Paoté, en plats nära Mongoliet, där Gula floden tvärt böjer sig söderut, idkade de någon tid studier, hvarpå de efter hand utplanterades i norra delen af provinserna Kam-suh, Shan-si och Chih-li.

Missionär Franssons tillvägagående att i massa utskicka så mycket obildadt folk till de s. k. bildade kineserna har på åtskilliga håll skarpt klandrats, om med eller utan skäl vilja vi här ej dryfta. Men visst är, att af många bland dem ett godt och gediget verk blifvit utfördt, och att ifrån Honom, som opartiskt pröfvar hjärtan och njurar, det vittnesbördet en gång skall gifvas åt många dessa små: »Väl gjordt, du gode och trogne tjänare!»

De ännu uteblifna af denna mission, hvilkas bilder här meddelas, äro A. E. Palm (1); E. Andersson (2) med fru, född Hasselberg (3), och sonen Harald; E. Olsson (4) med fru (5) och barnen Samuel, Josef och Edith; V. Norén (6) med fru, född Sjöberg (7), och barnen Maria och Linnea; C. Lundberg (8) med fru, född Brolin, och dotter Axelina; C. Blomberg (9) med fru, född Hansson, och dotter Elsa; O. Forsberg (10) med fru, född Lindkvist (11), och dotter Ruth; F. Nyström (12) med fru, född Norén; M. Nyström med fru, född Johansson (13), och dotter Ruth; O. Bingmark med fru, född Eriksson (14), och barnen Elias och Jonathan (alla i denna sistnämnda familj enligt underrättelser mördade i Jang-kaio); Klara Hall (15), föreståndarinnan för ett barnhem, hvari upptagits bortåt trettio utkastade kinesiska flickor; Emilia Eriksson (16) och Alida Gustafsson (17).

»Skandinaviska alliansmissionen» är något äldre än den föregående. Äfven dessa missionärer äro till stor del utbildade genom herr Fransson af svenskar i Förenta staterna samt underhållna genom svensk-amerikanska församlingar därstädes. De hafva hufvudsakligen arbetat i provinsen Shen-sis södra del omkring och i Sian-fo och kunna anses vara de, som först öppnat denna provins för evangelium. De fotografier vi kunnat anskaffa, framställa: O. Bengtsson (18); F. Gustafsson (19) med fru, född Larsson (20); Hanna Lundvall (21) och Charlotta Vallenberg (22).

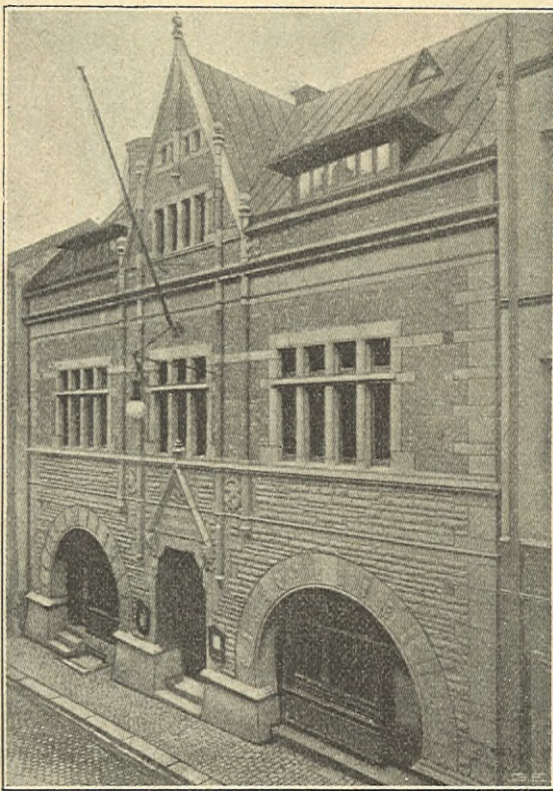
»Helgelseförbundet» har länge bedrifvit ett väl-signalerikt arbete såväl i vårt land genom utsändande af evangelister till alla svenska provinser jämte Åland, som i ej mindre grad genom missionen i Zulu och Kina. Till att börja med arbetade dess missionärer i Pao-teo, men förflyttades sedermera längre söderut i samma provins Shan-si mellan de båda kejsrerliga murar, som här stryka fram, lämnande emellan sig åtskilliga kvadratmil bergland. Enligt underrättelser, för hvilkas pålitlighet vi dock ej vilja borga, lära där alla vara mördade, med undantag af ett par på besök i hemlandet. Bland porträtten återfinnas: Ernst Pettersson (23) och Anna Johansson (24).

»China Inland mission», hvars stiftare, Hudson Taylor, torde vara bekant, har till syfte att evangelisera inlandet. Flere hundra missionärer arbeta på skilda platser af hela kejsarriket. Några af de svenska missionerna äro koordinerade med denna

vådiga mission. Porträtt lämnas af danske missionären Lundgren (25) med fru, född Nilsson (26), mördade i Tai-yen-fu på det mest barbariska sätt, samt Ögren med fru, född Blomberg (27), äfven de säkerligen omkomna.

Slutligen hafva vi »Svenska mongolmissionen». Styrelsen är förlagd här i hufvudstaden. Missionen är ganska ung. Missionär Karl Helleberg (28) med fru, född Nordberg (29), och barn samt Hilda Andersson (30) underhållas af amerikansk mission.

EN HÄRD FÖR FOLKUPPLYSNINGEN.

STOCKHOLMS ARBETAREINSTITUT.

TANKE- OCH FORSKNINGSFRIHET! Arbetsklassens upplysning! Fosterlandets väl!

Dessa äro de ledande principerna i *Stockholms arbetareinstituts* verksamhet — en verksamhet, som fruktbarande pågått sedan år 1880, hvarvid denna hufvudstadens folkbildningshärd i dessa dagar med en anslående minneshögtidlighet kunnat fira 20-årsdagen af sin tillvaro.

Hur mycken förädlande bildning har ej Arbetareinstitutet under de båda gångna decennierna vetat sprida och med den, hur mycket andligt mörker, som skingrats, hur mycken sinnenas råhet, som utplånats och ersatts af humanitet i åsikter och handlingar hos vår hufvudstadsbefolkningens breda lager!

Detta har naturligtvis endast kunnat ske så småningom, ty den andliga odlingens frukter mogna långsamt, och alltjämt finnas många hårdarbetade områden att kultivera, mycket ogräs att rycka upp.

Allt nytt väcker merendels opposition, innan det hunnit visa hvad det bär i skölden. Äfven *Stockholms arbetareinstitut* fick vid sin uppkomst erfara detta, och de mest skugggrädda, som i arbetsklassens andliga höjande sågo en social fara, förklarade Arbetareinstitutet rent ut vara »en hufvudhärd för den andliga pestsmittan i vårt land».

Det var den 8 februari 1880, som doktor *Anton Nyström* å ett nykterhetsmöte i därvarande Mindre teatern föreslog planen till ett arbetareinstitut för föreläsningar, bibliotek med läsrum samt musikaliska och dramatiska föreställningar.

Ur detta förslag, som af de närvarande möttes med det lifligaste bifall, framgick snart, tack vare förslagsgifvarens energi och intresserades bistånd, *Stockholms arbetareinstitut*, och invigdes detsamma söndagen den 3 oktober 1880 med en festmatiné i Berns' salong, hvarvid föreståndaren höll ett föredrag om »Arbetsklassens upplysning».

Föreläsningarna togo därpå sin början den 4 oktober i Praktiska arbetsskolans sal i f. d. Ånkehuset vid Kungsträdgården, där de höllos första läsåret. Från den dagen hafva de alltsedan regelbundet fortgått den stadgade tiden, eller årligen 7³/₄ månader hvarje dag, ehuru med uppehåll under jul- och nyårs- samt påskhelgerna.

Institutets ekonomiska svårigheter lindrades så småningom, ju mera det blef klart för den allmänna uppfattningen, att den nya bildningsanstalten var till odeladt gagn; staten beviljade bidrag i växande skala och i närvarande stund utgår detsamma med ett belopp af 35,000 kr. årligen.

År 1894 kunde Arbetareinstitutet flytta in under eget tak, i det dess enkla, men stilfulla byggnad nr 8 Klara norra kyrkogata då invigdes den 17 januari.

Och inom dess murar frades sislidna onsdag institutets 20-årsfest, hvarvid stiftarens och föreståndarens, doktor Anton Nyström, porträtt, måladt af fru Hanna Pauli, aftäcktes i föreläsningssalen.

Institutets styrelse har därmed, och detta med rätta, velat bringa ett varaktigt erkännande åt den man, hvilken genom sitt hängifna och framgångsrika arbete bragt Arbetareinstitutet till den ståndpunkt, det denna dag intager, som en sannskyldig härd för folkupplysningen.

ETT BADORTSMINNE. UPPTECKNADT FÖR IDUN AF C. C.

FORTS. O. SLUT FRÅN FÖREG. NR

TVÄRTOM: de kommo oss med den varmaste vänlighet och öppenhet tillmötes, och efter en halftimmes lifligt samspråk visste vi, att greffen, unga karlen — endast 45 år —, haft ett svårt slaganfall föregående år, så att hans högra sida blef förlamad, ehuru han, genom bad och massage, blifvit något förbättrad, så att han kunde släpa sig fram med tvänne käppar. Att hans hustru aldrig kunnat gå, emedan hennes fötter blifvit förstörda genom en olyckshändelse i späda barn-domen. Att de utom dottern hade två söner i militärskolan i Königsberg. Att frun var af en gammal svensk Livländsk släkt v. K—e, och att de bodde uppe vid Memel.

Sedan förgick icke en dag, utan att vi voro tillsammans såväl för som eftermiddag. Greffen var just ej så begåfvad på hufvudets vägnar, men var en angenäm sällskapsmänniska och hade förmodligen varit en stor kurtisör i sin hälsas dagar. Grefvinnan var en ganska begåfvad person, den där kunde tala och resonnera om hvad som helst, men besvärades af en ganska stor dosis sentimentalitet och anlag för svartsjuka. Den vackra Marja brukade göra långa promenader med mig och talade då med förkärlek om den hårdhet, hvarmed hennes folk städse behandlades af ryssarne, och sitt hat mot dem. Hennes eljes så ljufva, sammetssvarta ögon gnistrade då som glödande eldkol, barmen häfdes våldsamt, hela hennes varelse darrade. Man tyckte sig nästan se henne stötande dolken i en af dessa afskydda tyranner.

ANTON NYSTRÖM.

Pröfva det nya seklets förnämsta munvatten

Extra koncentrerad **ASEPTOL**

å 2 kronor per flaska; verksamaste antisepticum; oskadligt särdeles angenäm, kylande smak; drygast, i längden billigast; mångsidigast nyttig.

S:t Eriks Tekn. Fabrik, Stockholm.

En dag gingo vi förbi Elisabetssystrarnes sjukhus.

»Tänk er, madame,» sade hon, »huru dessa heliga barmhärtighetsystrar behandlas hos oss. I vintras, då vi voro i Warschau för att sköta min fars hälsa, kom från högre ort befallning, att alla katolska kyrkor skulle stängas, likaså alla katolska barmhärtighetsanstalter. Och då ställdes de sjuka i sina sängar ut på gatan, midt i smällkalla vintern, de stackars systrarna kördes bort, och portarna stängdes. Ack — ni kan ej föreställa er, huru det kändes att efter nära två år åter få höra massan i en katolsk kyrka i söndags!»

Hon gjorde korstecknet, och glöden i hennes ögon släcktes af de frambrutande tårarna.

En annan gång sade hon: »Huru grymt och orättvist är det ej att blifva behandlad så som vi. Se bara på mina bröder: om de äro aldrig så begåfvade, aldrig så flitiga, så komma de ingenstädes, emedan de tillhöra den olyckliga polska nationen. Ack, madame, vi äro glömda af den gode Guden!»

För öfrigt var Marja en ovanligt älsklig uppenbarelse, sällsynt mild, jämn till lynnet, renhjärtad och omedveten. Liksom modern var hon dock ganska okunnig.

En dag, sedan vi blifvit mera bekanta och sutto under de stora blommande akasieträden framför hotel Sprengel, vågade jag fråga: »Men säg mig en gång, huru ni blef förstörd i edra fötter, och när?»

»Ja — om jag talar om det, måste ni först lofva att tro mig, ty det låter verkligen som en saga, denna berättelse om, huruledes en okunnig tjänarinna förstörde ett människolif. Det skedde, då jag ännu ej var årsgammal. Min amma — en stor, grof kurländska, satt en dag med mig i sina armar, lekande för mig med ett af sina långa, ett päron liknande örhängen. Plötsligt tappade hon det rakt i munnen på mig — det föll ned i halsen — jag höll på att kvävas, blef aldeles svartblå och ryckte konvulsiviskt i armar och ben.

Stazi blef gränslost rädd, och i sin förtviflan tog hon mig i fötterna, vände mig upp och ned, samt ristade mig häftigt fram och tillbaka. Underbart nog lyckades det henne på detta sätt att få ut örhänget, men jag lärde hafva skriket och jämrade mig så länge efteråt, att doktorn måste efterskickas. Naturligtvis vågade amman ej tala om hvad som passerat, utan ansågs jag lida af kolik eller »ondt för tänder». Emellertid gick tiden, jag växte, mädde väl, men gjorde intet försök att gå. Då jag var två och ett halft år, förde mig mina föräldrar till en skicklig läkare i Königsberg, hvilken förklarade, att båda fötterna blifvit häftigt ryckta ur led för länge sedan, och att min enda förhoppning att kunna gå berodde på det lyckliga resultatet af en plägsam och svår operation. Vid hemkomsten blef ett strängt förhör hållet med alla tjänarna, och slutligen föll den stackars Stazi på knä och bekände under strömmande tårar, hvad hon gjort. Min far, en våldsam och häftig man, ville strängt straffa henne, men genom min milda moders förböner stannade det vid, att hon genast blef afskedad utan lön och betyg. Och så skred man till operation. Båda fötterna brötos upp, senor afskuros och hopsyddes igen, och så fick jag ej röra mig på 3 år! Ni kan tänka, om jag under denna tid blef bortskämd! Efter denna tids förlopp ansågs fötterna fullt läkta, och jag skulle börja stödja på dem. Detta var dock så plägsamt, att det kunde endast ske ett par gånger dagligen. Vid 7 års ålder kunde jag dock gå ensam ett par steg öfver golfvet, och doktorn gaf godt hopp, men tillrådde mina föräldrar att flytta till någon stad, där jag kunde gå igenom en längre behandling med massage och så kallad svensk gymnastik. Då sjuknade min älskade mor, och efter tvåårigt, tåligt buret lidande gick hon bort — och med henne mitt hopp att någonsin blifva lik andra! Ingen hade tid med mig — jag fick krypa på händer och knän bäst jag ville — och först då jag vid 15 år skulle konfirmeras, vaknade min far upp till den sanningen, att hans enda dotter var en krympling för lifvet.»

»Stackars vän — hvad ni måtte hafva lidit!»

»Ja — det kändes ibland bra tungt att ej kunna deltaga i den öfriga ungdomens nöjen. Men såsom en slags godtgörelse har jag alltid haft en orubblig hälsa — jag har aldrig ens plägsats af de vanliga små krämpor alla andra stundom få dragas med. Vi voro mycket rika — jag fick allt, hvad som kunde fås för penningar — fick resa — fick så godt som allt hvad jag ville, ty mina båda bröder sökte på alla vis komma mig att glömma min olycka, så snart de hunnit förståndets ålder. Nej — jag var ej olycklig i min första ungdom.»

Vi sutto länge tysta — hon försjunken i det förfutna, jag tänkande på detta underliga människöde. Från den något aflägsna Kurhaus-terrassen ljödo tonerna af en Waldeufelvals, framför oss lekte och kvittrade en skara glada barn.

Slutligen sade grefvinnan sakta: »Och så kom han! Ni kan ju föreställa er, hurudan han var vid

22 års ålder — så ung var han, då han kom i friareänden. Han hade då arft den egendom vi nu bebo — ett gammalt slott, förfallet och tomt, med ett illa skött jordbruk. — Då började mina lidanden!»

Hon knäppte ihop sina händer, hennes ögon fylldes af tårar.

»Min Gud! hur har jag ej lidit! Redan då — att se honom dansa med andra — promenera med andra — och känna sig som en paria, liksom hvilade en förbannelse öfver en! Oh, n'en parlons pas! — Tänk er, madame, då han begärde min hand! Tänk er, om ni kan, de strider jag då fick genomgå! Två gånger gaf jag honom korgen — genom min far — ty jag visste, att jag aldrig skulle kunna stå mot hans stormande, lidelsefulla böner. Tredje gången lät jag honom förstå orsaken till mitt motstånd — min fruktan, att mitt lyte skulle kunna ärfvas af eller skada ett kommande släkte. Vet ni, hvad han då gjorde? Han uppsökte själf den läkare, som opererat mig i min barndom, och frågade honom på hans läkareära om saken. Och den hedersmannen svarade: »På min heder som läkare och man kan jag ej se någon fara för ett kommande släkte i fröken v. R.—es lyte. Hon har en ovanligt frisk och stark fysik och är i öfrigt skapad att bära starka, friska barn till världen.» — Med denna försäkran kom min älskade tillbaka — och jag motstod honom ej längre — men o, madame, ni kan förstå, att det var en stor, oförgätlig dag för mig, då min äldsta son tog sina första steg — och då var han ändå endast elfva månader.»

Därvid strömmade tårarna öfver hennes kinder, och fastän de lämnade märken i sminket och jag såg tätt bredvid mig det färgade håret, måste jag trycka hennes hand och fälla deltagandets tårar — hennes tonfall var så hjärtgripande.

I detta ögonblick kom Marja gående mot oss med sin fasta, elastiska gång — en bild af hälsa och ungdom.

»Se på henne,» sade modern. »Jag har haft sex barn, och alla hafva de varit som hon. Skarlakansfebern tog ifrån mig tre — det var en stor sorg —»

I detsamma rullade Clemens fram grefvins stol till trappan, och den sköne, ståtliga mannen stappade ut, stödd på sina käppar.

»Ja — det var en stor sorg — men ej den största.» Hon såg efter mannen, som rullades bort åt parken.

»Hur kan en människa gå igenom så mycket och dock lefva. Allt hvad jag en gång ägde, är nu borta — vi äro satta under administration — egendomen är åter helt förfallen — och så denna hans olycka i fjor.»

Åter försjönko vi i tystnad. Jag fattade så väl allt det hon *icke* hade sagt. Huruledes han gift sig med henne för pengarna, hvilka han snart förlösat. Huruledes han låtit henne känna sitt lyte och vändt sig till andra kvinnor. Huruledes han genom ett tygellöst lefnads sätt själf ådragit sig sin sjukdom — allt detta stod i så lefvande färger för mig — jämte så mycket, mycket annat, som endast en kvinna kan fatta — och hela mitt hjärta gick denna främling till mötes. Jag glömde hennes gammalmodiga kappa — hennes löjliga hatt med de tarfliga blå och grå plymerna — sminket, hårfärgen, känslsamheten — för att endast se en hårdt prøfvad medsyster.

Kvällen, innan vi lämnade badorten, gafs till vår ära en konsert af en österrikare, en greve v. W., kompositör, hvilken redan fått ett par operor uppförda i Wien, och ur hvilka operor repertoaren var hämtad. Efter konsertens slut superade vårt kotteri tillsammans, förstärkt af de biträdande artisterna och greffe v. W.'s familj. Det frapperade mig, att den unga Marja aldeles förlorat sitt vanliga lugn. Hon ömsom bleknade och rodnade, och stundom fylldes hennes ögon af tårar. Då vi skiljdes åt, presenterade greve N.—sky en vacker, mörklagd ung man, tilläggande: »en af min äldsta sons vänner, som kommit för att hälsa från honom.»

Han såg dyster ut, då han sade detta, och morgonen därpå, då vi höllo på att afsluta vår inpackning, kom Marja in, satte sig bredvid min mor, lutade hufvudet mot hennes axel och brast i den mest lidelsefulla gråt. Stackars barn! Stackars barn! Så mycket förstodo vi, att en svår kris i hennes unga lif inträffat.

Då vi, belastade med blommor, gledo ut från den lilla stationen, stod hela den polska familjen uppradad på perongen: Den vackre greffen med de blixtrande ögonen, stödd på sin käpp och sin trogne Clemens — den konstiga, lilla grefvinnan, hängande på sin högväxta, nu så bleka dotter, och bakom dem kammarjungfrun Pauline med deras ytterplagg. På moderns och dotterns kinder strömmade tårarna, då de blickade efter oss, och äfven grefvins ögon voro fuktiga.

»Lifvet är sammansatt af skilsmässor!» (Engelskt ordstäf.)

VÅRSÅNG I HÖSTLUNDEN.

(UR EN LANDTLIG UNGKARLS VISBOK.)

KOM I LUNDEN, räck mig kannan
under våra lönnars glans.
Låt mig vira dig om pannan
mina jägarvisors krans.
Jordens höst skall ej fördärfva
kransen, som din spelman ger;
den är tecknet, du skall ärfva,
landet, där ej sol går ner.

Skuggan, som allt lif fördystrar,
tidens frost, som svala gör
dina obesjungna systrar,
finnas ej för visans mör.
Deras första kärleks lundar
skifta aldrig doft och röst,
outsläcklig längtan rundar
deras häfvande små bröst.

Fägring flyr; på ängen mister
sista nejlikan sin glöd —
visans mö på lätta vrister
dansar alltid frisk och röd.
Så, när sena vintrar slunga
snö i våra lefnadsspår,
skall du blomma bland de unga
i min sång från trotsig vår.

Och då skola människor säga:
Sällsamt, sälle Fridolin!
Huru vardt han värd att äga
sådan skatt och pärleskrin?
Hjältar, stormande kring jorden,
sökte fäfangt med sitt svärd
lyckan, som är denne vorden
kamplost på hans dunkla färd.

Och jag ler, då jag dem svarar,
som i trotsig vår jag lett,
och som nu min sång förklarar:
af ett under är det skedt.
Där jag lopp min skalkhets vägar,
högg mig lyckan i mitt skört,
där jag drack min ampra bägar,
göts den full med ljuflig vört.

E. A. KARLFELDT.

ELLEN FRIES' EFTERTRÄDERSKA VID ÅHLINSKA SKOLAN.

K. M:T har medgifvit, att filosofie doktorn Lydia Wahlström må, i egenskap af studierektor vid Åhlinska skolans gymnasialafdelning, under tiden till och med höstterminen 1904 äga rättighet att vid nämnda skola anställa mogenhetspröfning med de lärjungar, som under minst två år begagnat undervisningen i skolans högsta klasser.

HULTMANS CACAO

har brutit väg för den svenska Cacaoafrikationen.

Dess absoluta renhet garanteras, men förbrukare däraf uppmanas enträget att vid köp noga tillse, att de verkligen erhålla Hultmans Cacao och icke billigare uppblandade och förfälskade cacaoarter af svensk eller utländsk tillverkning, hvilka ofta utgifvas för Hultmans Cacao.

Partiförsäljning: **Hultmans Fabrikers Filial, Riddargatan 10.**

NOBELSTIFTELSENS STYRELSE.

DÅ UNDERRÄTTELSEN om den jättedonation, som efter sin ädle och storsinnade gifvare benämnes Nobelstiftelsen, först blef bekant i vårt land, väckte den, som litet hvar nog erinrar sig, en sensationell uppmärksamhet.

Beloppets kolossala omfattning och de sant ideala gärningar, donator afsett att detsamma skulle stödja och uppmuntra i världens alla länder, gaf åt stiftelsen en kulturell betydelse och en räckvidd, som ej kunde öfverskådas.

När därtill kom att svenska män skulle åtaga sig det dryga ansvaret för donationens förvaltning, blef intresset, om möjligt, ännu lifligare, och tillsättandet af Nobelstiftelsens styrelse har därför följts med den största uppmärksamhet i såväl in- som utlandet.

Vi meddela i dagsnumret samtliga porträtten af de framskjutna personligheter, som bilda Nobelstiftelsens styrelse.

De af fullmäktige i dagarne utsedde ledamöterna äro: presidenten H. Forssell, bankofullmäktigen R. Törneblad, vice härads höfdingen H. Santesson och ingenjör R. Sohlman, samt som deras suppleanter professorerna M. Salin och O. Montelius. Till ordförande har k. m:t utsett f. d. statsministern E. G. Boström samt till hans suppleant justitierådet C. G. Hernmarck.

BLAND BLOMMOR OCH DÄGELIGA BLADER.

Malmö 27 september.

MIN FRÖKEN!

Jag beklagar, att ni af det dåliga vädret låtit er afskräckas från en resa hit ner till den skånska metropolen, som, enligt hvad ni påstår, under gynnsammare förhållanden skulle fått fågnas åt ert besök. Detta beklagande gäller naturligtvis i viss mån staden, men i än högre grad er själf, ty ni skulle för visso från en vistelse på den Första nordiska trädgårdsutställningen ha medfört minnen af allra angenämaste slag, och jag dristar det påståendet, att regnkappan och galoscherna ej skulle ha stört er trefnad, i den händelse ni trotsat höst-rusket och kommit med. Jag skall emellertid gärna gå er önskan till mötes att berätta något om den stora expositionen, men det sker med den förutskickade anmärkningen, att min skildring blir både knapphändig och färglös. Ville jag vara själfironisk, kunde jag dock medgifva, att den i ett stycke kommer att stämma öfverens med tonen inom afdelningen för krukväxter — den blir öfvervägande grön.

Grönt är nämligen den förhärskande färgen inom den luftiga hall, där växthusens och rabatternas skatter äro uppställda. Det är ju så, att blommornas bästa tid är ute, rosorna ha i regel endast törnen att bjuda, och chrysanthemum dröjer ännu en månad, innan den utvecklar sin praktfulla rikedom. Astern och dahlian behärska marknaden. De visa sig emellertid endast obetydligt här inne, ty de ha fått sin plats i en särskild sal, den gamla Florateatern, som kanske nu för första gången gör riktigt skäl för sitt namn. I detta tempel, som fordom behärskades af divorna från Mosebacke och Berns, ha nämligen afskurna blommor exponerats, och här mötes ögat af en behaglig samling dahlior och cactusdahlior i en mängd olika nyanser, allt ifrån det djupaste violett till skarpt gult. Astrar, kultiverade, än enkla som en bellis, än fylliga som en chrysanthemum, förtälja om höstens fasta, något kyliga färger, men det gifves äfven annat, och om ni kommit, skulle ni ha fått fågna ert öga med ett fång rosor, de fagreste gengångare från sommarens rikaste tid.

Men jag återvänder till krukväxternas helgedom,

där de svenske och de danske utställarne skarpast täfja om äran att vara nr 1, och där det lilla öfolket använder två tredjedelar af utrymmet och äfven i andra hänseenden står ett stycke framför sina svenska kolleger. I två fall äro de emellertid distanserade, ty till sådana ormbunkar och brokbladiga dracænor, som förekomma i vår afdelning, kunna de ej uppvisa motstycken. Men så ha de i gengäld så mycket vackrare palmer, och det finnes här exemplar af t. ex. den vanliga solfjäderspalmen, hvilkens storlek och skönhet lockar fram önskninngar till deras ägande; med dem i sin salong skulle man verkligen kunna inbjuda till hvila i palmernas skugga.

Detta endast som ett exempel, ty det kunde uppräknas en massa mer eller mindre sällsynta prydnader, hvilkas fågring skulle göra er glädje och komma er att glömma, hur stormen sliter i tält-taket öfver ert hufvud och bereder öppning åt regnet, som faller i tunga droppar. Allt detta är emellertid, efter hvad en expert på hortikulturens område sade mig, ej så betydelsefullt som den utställning af orchidéer en handelsgartner från Odense hade att uppvisa. Det fanns här särskildt en växt, som

ETT KYRKBROLLOP I HUFVUDSTADEN:

1. BRUDPARET.

2. FRIHERRINNAN ADELINA PATTI-CEDERSTRÖM MED KAVALJER.

3. GÄSTER I BRÖLLOPSFÖLJET.

FOTO FÖR IDUN AF A. BLOMBERG.

ansågs ypperlig. Jag tror också, att den måtte varit synnerligen märklig, ty ägaren hade prissatt den till 400 kr.; dess namn var *Odontoglossum grande*.

Men från alla dessa blommor och dägliga blader går jag till en lång, lång sal, fylld med äpplen och päron och plommon och vindrufvor och — ja, jag vet inte allt som finnes i drifbänkar, i frukt- och i köksträdgårdar. Ni känner sedan i föl direktör Abelins förträffliga saker från den utställning han hade på Landtkruksakademien, och om jag säger er, att han här har att upptaga täflan med och t. o. m. stundom öfverträffas af väl ett hundratal fruktodlare från de tre skandinaviska länderna, kan ni göra er en föreställning både om kvantiteten och kvaliteten af hvad som bjuds. Er säkert högt kvalificerad njutning, och hvad mig själf beträffar, har jag hvarje gång syn- och luktnerverna tjusats af denna ypperliga »blandade frukt», önskat en god middag bakom mig och framför mig en liten elit-kollektion från borden härinne samt ett glas gammal madeira.

Malmö stad har till plats för utställningen upplåtit sin Kungspark, ett vackert prof på uppoffring, då denna sällsynt prydliga anläggning naturligtvis

ej så litet tager skada af de bygnadsarbeten expositionen kräft. Då våren kommer, skola väl emellertid spåren af den tillfälliga sköfingen vara försvunna, och då skall kanske parken äga en ny prydnad i bilden af den man, som varit dess främste vårdare, afidne konsuln A. C. Holm. Hans af hr Sven Andersson präktigt modellerade byst står nämligen nu utställd vid hufvudingången till växthallen; gjuten i brons skulle den bli ett värdigt minnesmärke öfver en sällsynt framgångsrik främjare af Malmö stads trefnad.

JOHN.

FÖR DE SMÅ HEMLÖSA I LIVVET.

FÖLJER MAN ÖSTRA stranden af Fyrisån i riktning mot dess utflöde i Mälaren, påträffar man ett stycke utanför Upsala den stiftelse i välgörenhetens tjänst, som under namn af Gillbergska barnhusinrättningen verkat några år eller, närmare bestämdt, sedan 1895, och om hvilken Idun i dag har ett och annat att i ord och bild meddela.

Gillbergska stiftelsen, som den i dagligt tal torde kunna kallas, leder sitt upphof från maj år 1843. Ett kvartssekel hade då förgått, sedan Karl XIV Johans kröning, och i Upsala, hvarst man på ett varaktigt sätt ville befästa minnet af händelsen, utfärdades i anledning därpå ett upprop för tecknande af bidrag till upprättandet af ett barnhus för Upsala stad.

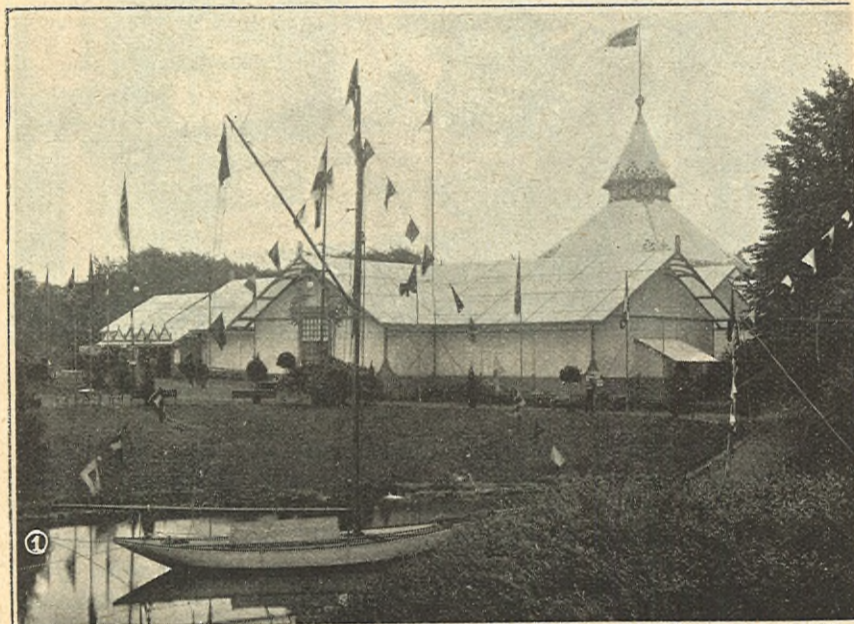

PRINCESSAN MARGARETA. EFTER DET SENASTE PORTRÄTTET AF HOFFOTOGRAFEN L. LARSSON.

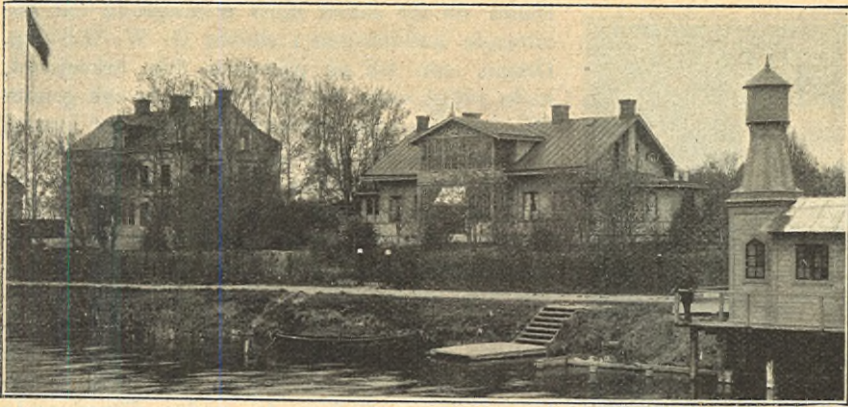
Bland de för saken mest nitälskande var dåvarande handlanden i staden G. W. Gillberg. Denne, som till en prästman från ärkestiftet, hade tidigt satts i handel i Upsala och genom flit, ordning och sparsamhet lyckades han ej blott arbeta sig upp till en själfständig ställning i samhället, utan kom omsider i besittning af en storartad förmögenhet. Det blifvande barnhuset, hvars upprättande legat Gillberg varmt om hjärtat, och till hvilket fonder han redan vid uppropet 1843 lämnat frikostigt bidrag, ihågkom han äfven i sitt testamente. Enligt detta ställdes nämligen en summa af öfver en million kronor till barnhusstyrelsens förfogande under förordnande bl. a., »att ett ändamålsenligt barnhus för Upsala stad skulle byggas och anordnas, hvilket i mån af utrymme och omständigheter skulle blifva lika tillgängligt för alla Upsala stad tillhöriga nyfödda barn, hvilka eljes skulle sakna nödig vård.»

Genom detta bidrag kom den barnhusinrättning till stånd, som ock med skäl bär namn efter den frikostige gifvaren. —

Med tanke på, hur större städers inrättningar af dylikt slag i allmänhet bruka te sig, föreställer man sig gärna, att det Gillbergska barnhuset med dess rika fonder redan i sitt yttre skall visa sig på något sätt framträdande. Så är emellertid och lyckligt nog, frestas man säga, ej förhållandet. Händelsen gjorde, att, då plats för barnhuset skulle bestämmas, erbjöd sig denna så godt som själf, i det stif-

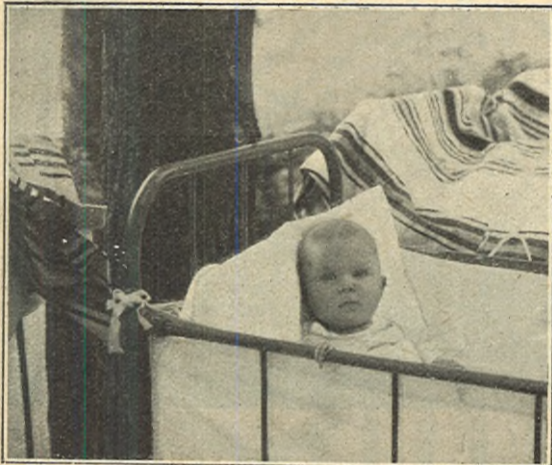
FRÅN TRÄDGÅRDSUTSTÄLLNINGEN I MALMÖ. 1. HUFVUDHALLEN I KUNGSPARKEN. 2. INTERIÖR FRÅN HUFVUDHALLEN. 3. MITTELGRUPPEN OCH FONTÄNEN I HUFVUDHALLEN. 4. EN AF FRUKTHALLARNE. 1—3. C. V. ROIKJER FOTO. 4. AMATÖRFOTO AF JOH:S N.

A. Dahlgren foto.

GILLBERGSKA BARNHUSINRÄTTNINGEN I UPSALA.

telsen såsom arftagare efter Gillberg satts i tillfälle att öfvertaga ett strax utom Upsala beläget ägo-område, Tullgarn, med därå uppförda bostads- och ekonomihus. Efter samråd med öfverläkaren vid barnhuset i Stockholm, professor Medin, som i anledning däråf besökte platsen, beslöts, att anstalten skulle förläggas därstädes, samt att bostadshuset, tre till antalet, skulle, åtminstone tills vidare behållas och delvis ombyggda samt inredda för sitt nya ändamål inrymma den Gillberg'ska inrättningen. Tanken var utan tvifvel synnerligen lycklig. Såsom barnhuset nu är beläget och ter sig, något utom staden, men dock ej aflägsset därifrån samt med sina smärre byggnader samlade inom ett tämligen vidsträckt

FRÅN EN AF AMSALARNA.

trädgårds- och parkområde, ger det mindre intryck af »inrättning» i vanlig mening än tycke af hem, något som helt visst var stiftarens mening, att de skyddslösa i lifvet, som där funno tillflykt, skulle komma i åtnjutande af.

»Medkänslan för de många små varelser, hvilkas hela lif, om än kort, synes invigt till ett enda oförskyldt, i våra ögon ändamålsöst och därför till sin grund ofattbart lidande, har sedan uråldriga tider uppfyllt människo-

älskande hjärtan med sorg öfver så mycken skriande nöd och kommit dem att brinna af åstundan att afvärja det onda och bringa lindring och hjälp.» — Dessa ord, uttalade af anstaltens läkare i redogörelsen för första halfårets verksamhet därstädes, torde kunna sägas uttala själfva grundtanken för barnhusinrätt-

FRÖKEN A. BUCKAU.

utlämnas till fostring i enskilda hem, helst på landsbygden, och där de blifva i tillfälle att inhämta kunskap i något nyttigt yrke, stå nämligen intill sitt femtonde år under anstaltens omvårdnad på så sätt, att icke endast en summa penningar därifrån utgår som fostringshjälp för dem i hemmen, utan dessa besökas årligen af för detta ändamål vid anstalten anställd inspektör, hvilken har att tillse att de hem, till hvilka barnen lämnats, äro lämpliga till deras vård och uppföstran. —

Förbi det treffiga portvaktshuset leder vägen genom en stor trädgård, där vid tiden för mitt besök fruktträden stodo i rikaste blomning, fram till själfva barnhusbyggnaden, ett tvåvåningshus med stora glasklädda verandor. Här möttes jag af barnhusets läkare, doktor

Dintler, hvilken, med kännedom om min önskan att få bese anstalten, tillmötesgick på det mest förekommande sätt. Tillsammans med doktor Dintler och anstaltens föreståndarinna, fröken A. Buckau, gafs mig tillfälle att bese och få en inblick i till inrättningen hörande olika afdelningar.

Barnhusbyggnadens bottenvåning upptages hufvudsakligen af rum, som höra samman med anstaltens skötsel och förvaltning. Närmast till höger från ingången räknadt har städerskan sitt rum, och därinnanför ligger ett, som kommer besökaren att dröja något längre. Det är förråds- och arbetsrummet. På hyllor kring väggarna ligga i prydliga trafvar, som kunna komma mångt ungt modershjärta att klappa, alla de nätta små plagg, som behövas för ett barns utstyrelse under första åren af dess tillvaro. Allt i kläder och linneväg, som behöves inom anstalten, förfärdigas nämligen inom den. Arbetet klipptes till och lämnas ut af föreståndarinnan, under hvars ledning det sedan utföres af de i barnhusets tjänst anställda ammorna. Härigenom äro vi inne på ett område af inrättningens verksamhet, som alldeles särskildt ådrager sig uppmärksamhet. Genom den ordning och stränga tidsindelning, som råder inom anstalten, äro ammorna naturligtvis ej hela dagen upptagna af barnens vård och plägning, ja, det är dem till och med förbjudet att, utom vid vaktjänst gifvetvis, mellan tiden

ningen. Och hvad särskildt den ifrågasvarande beträffar, utgör den icke endast en vårdanstalt för de små i den spädaste åldern (barnen mottagas nämligen där en vecka gamla) utan anstalten kan på grund af de rikliga medel, som stå den till buds, sträcka sin verksamhet än längre. Barnen, som ungefär ett år kvarstanna inom anstalten och sedan genom dess försorg

för barnens skötsel vistas uppe i sofrummen. I stället sysselsättas de därunder med all slags arbete: tvätt, rengöring, sömnad o. s. v. för anstaltens räknog, men på samma gång för att själfva vinna erfarenhet i olika sysslor och deras rätta skötsel. Hvilken uppfostrande betydelse detta äger ligger i öppen dag. Ofta i en förfärande grad okunniga, oförmögna att rätt handtera vare sig synål eller strumpstikka, komma de till anstalten. Där se de åtminstone under en tidrymd af sitt lif, de åtta månader eller högst ett år deras vistelse där i allmänhet räcker, välsignelsen af ordning och arbete, och underligt skulle väl vara, om ej något litet frö af det goda, de få lära, skulle stanna för att i en framtid till äfventyrs bära frukt.

Midt emot förrådsrummet har förestånderskan tvänne hemtrefliga rum, och längre fram i korridoren ligga å ena sidan läkarens rum och å den andra observationsrum med badrum. I det förstnämnda förde mig doktorn

D:R E. L. DINTLER PÅ SITT MOTTAGNINGSRUM I BARNHEMMET.

omkring, öppnade än ett skåp, där »Stora Rullan» förvarades med noggranna anteckningar rörande alla i anstalten intagna barn, än ett annat uppfyllt med blänkande instrument, hvilka dock, som doktorn sade, lyckligtvis ej ofta behöfva komma till användning. På ena väggen hängde åtskilliga kartor, dels en stor öfversiktskarta, dels smärre, omfattande olika delar af länet, och där med nålar alla platser voro utmärkta, där de till fostring lämnade barnhusbarnen, de så kallade utomhusbarnen, befunno sig, hvarigenom det blir möjligt att ögonblickligen igenfinna dessa platser, liksom det i hög grad underlättar inspektörens arbete vid uppgörande af resplan för besök i de olika hemmen.

I observationsrummet intagas alla till anstalten anlända ammor och barn för att bada och undergå besiktning, innan de få komma i beröring med där förut varande, — allt för att hindra öfverföring af möjligen förefintliga smittämnen. Äfven de vid anstalten tjänstgörande, som aflagt besök utom denna, måste först bada och byta dräkt, innan de på nytt få träda i tjänst.

Den största ordning jämte renlighet är ett af hufvudintrycken man får vid ett besök inom anstalten, endast förstärkt under fortsatt vandring inom dess olika afdelningar.

I första våningen finner man den egentliga barnafdelningen, inrymd i tre rum, de s. k.

A. Dahlgren foto.

EN SÅNGKAMMARE I DET GRÖNA.

amsalarna. Därtill finnas ännu en trappa högre ytterligare tre, af hvilka ett är afsedt till sjukrum samt de öfriga två äro reservrum. Öfverallt äro väggarna oljestrukna och rummens golf försedda med tvättbara linoleummattor. Möbleringen utgöres af sängar, stolar, bord och skåp. I de sistnämnda förvaras å hyllor barnens kläder, hvarigenom lätt kan öfvervakas, att dessa hållas i behörig ordning. Sängarna äro gjorda af sammanfogade järnrör, äro lätta och trefliga samt försedda med afrundade hörn. Sängbotten af väf snöres fast, men kan lätt borttagas i och för rengöring. Af sängkläderna är öfvermadrassen stoppad med något slags bast, hvilken, om så behöfves, kan uttagas, rengöras, torkas på nytt och åter användas.

Vid mitt besök på anstalten voro barnen nyss omskötta. Mätta och belättna lågo de minsta af dem i sina små sängar, medan de större, som redan nått fram till koltåldern och finga vistas uppe, sutto, åtta, nio stycken jämgamla småttingar, inom den öfre glasklädda verandan, då väderleken för dagen ej tillät dem att vistas utomhus. Är det däremot solsken, lugnt och varmt, sker en allmän utvandring. De minsta barnen få sofva i sina sängar, som utlyftas i det fria, och de större släppas lösa att leka på en torrlagd och dränerad sandplan, anlagd så, att den är skyddad för hårda vindar, men äger riklig tillgång på sol.

För närvarande finnas å anstalten intagna tjuguet barn, och för deras vård äro anställda elfva ammor. Öfriga, som äga sin verksamhet vid anstalten, äro, utom läkaren och föreståndarinnan, en sköterska, städerska, kokerska, kökspiga och tvätterska samt trädgårdsmästare och sommartiden en kulla till hjälp vid trädgårdens skötsel. Denna är vacker och kommer att blifva det än mer, då en mångfald nysatta träd hunnit växa till sig. Trädgården förtjänar helt visst ett omnämnande, då den i ej ringa mån bidrager att öka trefnaden för dem, som uppehålla sig vid inrättningen.

Genom trädgården leder vägen till anstaltens öfriga byggnader, den s. k. villan samt ekonomihuset. Den förstnämnda innehåller köks- och matsalsafdelningen samt, väl skiljdt därfån, tvänne isoleringsrum för smittosamma

sjukdomar, hvardera försedda med badrum samt genom telefon satta i förbindelse med hufvudbyggnaden. Öfre våningen innehåller tvänne rum, afsedda, att, om barnhuset utvidgas i riktning att äfven lämna plats för större barn, dessa med skilda goss- och flickafdelningar skulle inrymmas därstädes.

I ekonomihuset slutligen finnes tvättstuga, mangelbod o. d., vidare en del rum för betjäningen inom anstalten samt lik- och obduktionsrum.

Härmed torde de olika afdelningarna inom den Gillbergska barnhusinrättningen fått ett om

än ofta flyktigt omnämnande. Det är en vårdanstalt i människokärlekens tjänst, afsedd för de små, som lämnats hemlösa i lifvet, och som väl inrättningen ej kan bespara allt lidande, de som sådana äro dömda till, men vill göra allt, hvad den kan för att lindra. Detta intryck röner man starkt vid ett besök inom den Gillbergska inrättningen. Man har en känsla af att lefvande deltagande, paradt med insikt och kärlek, leder arbetet därvid, och att detta återverkar i den goda hållning, man ej undgår att lägga märke till hos de underordnade. Hvad särskildt beträffar att öfva inflytande öfver dem af dessa, som äro anställda för barnens närmaste vård, förstår man lätt, att därtill fordras både tålmod, takt och förmåga att vinna gehör. Att det lyckas, är icke minst ett vittnesbörd om det goda och välsignelsebringande arbete, som utföres genom de öfverordnade krafter, som verka inom den Gillbergska barnhusinrättningen.

H.

»PANDORAS ASK». SKISS FÖR IDUN AF H. MIKAEL.

Våreftermiddagssolen sken skarp och bländande in genom de höga matsalsfönstren i kamrer Bergners stora, rymliga våning, lekte nyckfullt i den dallrande, mångfärgade stoftstrimman, som smög sig snedt öfver rummet, och speglade sig i bufetens blanka väggar. Luften i det stora rummet kändes varm och tryckande; trots det öppna fönstret kunde inga uppfriskande fläktar leta sig fram genom den trånga småstadsgatan, och de höga, halfutslagna almarne på andra sidan tycktes redan vissnade och dammiga i torkan.

Utanför genljöd då och då någon enstaka fotgängares steg eller rasslet af ett förbifarande åkdon, men det var på det hela sällan, — i en småstad äro eftermiddagstimmarna vanligen kännetecknade af ostörd

EN JÄTTEBANKETT I PARIS. DE 22,000 MÄRERNA PÅ FEST I TUILERIENA. 1. INTERIÖR FRÅN EN AF BANKETTSALARNA. 2. RESTAURATÖREN ÖFVERVAKAR DUKNINGEN PR AUTOMOBIL.

ro och allmän dåsigheit —, så vidtog tystnaden på nytt, endast afbruten af några tidiga flugors sakta surr mot de höga, klara ruorna.

Inne i rummet satt husmodern vid det utdragna matsalsbordet, ifrigt sysselsatt med lannesömnad. En stor hög färdigklippta plagg fanns redan framför henne — på golfvet lågo remsor och bitar af det hvita tyget, och symaskinen stod bredvid, färdig att begagnas. Hon höll saxen och ett alnmått i handen, mätte och beräknade.

Det var en liten mager gestalt med brunt, slättkammadt, något gråsprängdt hår, bleka, fårade kinder och matta, gråblå ögon. Hon satt mycket framåtlutad; ryggen var en smula kutig. Hela företeelsen bar prägel af något skyggt, vekt och osäkert, som hos en yttlig betraktare måste uppväcka ett visst obehag, men hos en psykolog däremot sympatiskt medlidande. Dräkten var enkel, till och med litet vårdslös, och händerna, ehuru små och välformade, buro spår af att ej ha skonats. Hon såg varm och trött ut och då och då tog hon med handen öfver den värkande pannan.

Det hade varit en i allo tröttsam och besvärlig dag, en riktig »Tycko Brahe-dag» inom hemmet, och ehuru hon under sitt 17-åriga äktenskap ej funnit så få sådana, kände hon sig dock nu ovanligt nedstämd och olycklig.

Det var lördag och torgdag och dagen hade begynnigt med den oundvikliga, för hvarje vecka återkommande äktenskapliga diskursen om, »hur i all världen så mycket pengar kunde behövas till bara mat», när herrn i huset vanligen tillbragte de fyra kvällarne af sju antingen »på ångbåten» eller stadens hotell och dessutom äfven ibland om middagarne fann det lämpligt och uppfriskande att utbyta t. ex. torsdagens ärter och fläsk eller lördagens paltbröd med mjölsås mot köllarmästarens mera invecklade och förfinade kulinariska anrättningar. Att utom hans egen dyrbara person hushållet bestod af fyra matfriska ungdomar i skolåldern samt de tvänne jungfrurna, togs aldrig med i beräkningen.

Vid detta var hon dock så van, att det knappast skulle haft mera verkan på henne i dag än eljes, men så kom något annat till! — Hon hade af en händelse börjat misstänka att Amanda, köksan, bedrog henne vid torguppköpen, och upptäckten därpå pinade henne mer än hon ville tillstå för sig själf. Amanda, som hon så litat på och som hon, på sitt anspråkslösa sätt, sökt vara så god emot! Och när hon, sin plikt trogen, gifvit flickan en foglig, men allvarlig föreställning, hade denna svarat sturskt och näsvist.

Hade frun bevis så — annars vore det farligt att skylla en hederlig flicka för att vara tjuf, och i ett sådant hus ville hon ej stanna — hon sade upp sig genast. Vid det var hon då inte vid frun, och det lilla, som felades och som hon fått »orätt vid växlingen» — hon visste inte hvar — det var hon god till att själf ersätta. Med detta hade hon marscherat ut i köket och

utgjutit sin vrede i hårdhänt skrammel med spisingar och kastruller och lämnat matmodern kvar i sorgsen förundran öfver, hur hennes befogade och välmenta varning kunnat upptagas så rått och brutalt, samt ett med hvarje minut växande bekymmer, hur hon just nu skulle kunna få tag i en köksa, som kunde laga mat, så Herman blef belåten.

Amanda hade åtminstone kunnat det — kanske det hade varit bäst att tiga och blunda; men hon tänkte — för flickans egen skull — och... men hvad i all världen skulle Herman säga?

När hon kom så långt, fingo tankarna en alldeles bestämd riktning, hon visste alldeles säkert hvad Herman skulle säga — att hennes slapphet och oförmåga att handleda barn och tjänstefolk skulle bringa huset i fördärf och honom själf i all sköns ledsamhet. Hvarför kunde inte hon som andra se upp med tjänarne i tid, så behöfde sådant aldrig hända etc. etc.

Hon kände så väl till alltsammans förut, att det, trots hennes bekymmer, ej ett enda ögonblick föll henne in att söka tröst eller råd hos mannen. Själftva saken måste hon ju meddela honom, helst nu Amanda gjorde allvar af sin hotelse att flytta, och hon hade hela förmiddagen sökt efter ett tillfälle därtill, ungefär med samma känslor som man har vid tanken på att låta rycka ut en värkande tand eller någon annan lika ledsam, men nödvändig procedur, som man just för dess obehag önskar snart ha öfverstökad.

Hittills hade dock ej något sådant yppat sig. Kamrern hade som vanligt suttit på banken under förmiddagen och endast i största hast telefonerat hem, att hon ej skulle vänta på honom med middagen — han skulle äta ute med några bekanta, som kommit till sta'n.

(Forts.)

»VAKTOMBYTE».

ETT »VAKTOMBYTE» inom vår tidnings redaktion ha vi i dag att tillkännagiva för våra läsare. Fru *Mathilda Langlet*, som allt ifrån Iduns i december år 1887 utgifna profnummer med sin talangfulla och mångförfarna penna medverkat i våra spalter, och hvilken särskildt under en lång följd af år så förträffligt redigerat våra *veckomatsedlar* och »*Iduns Hjälpreda*», har på grund af sin vacklande hälsa nu nödgats afsäga sig detta arbete. På samma gång vi till den högt värderade medarbetarinnan uttala vår varma tacksamhet för de gångna åren, uttrycka vi vår lifliga förhoppning, att snart återvunna krafter må sätta henne i stånd till att ännu mången gång glädja vår läsekrets med sina alltid lika gärna lästa bidrag.

Då vi emellertid nu måst se oss om efter ny redaktion för *Köksalmanackan* (veckomatsedlarne) och *Hjälpredan*, är det oss en hugnad att därvid, som vi tro, hafva funnit den möjligast bästa efterträdare. Vi ha nämligen lyckats träffa öfverenskommelse med *Fack-*

Tiden

för höstrengöringen är nu inne. Såsom verksamaste och billigaste medel därtill tillåta vi oss rekommendera:

HYLINS Kronsåpa.
HYLINS Prima Glycerin-Såpa.
HYLINS Prima Tvätt-Tvål.
HYLINS Ekonomitvål,

den sistnämnda särskildt vid tvätt af gardiner, ylle och andra finare artiklar.

Hylin & C:os Fabriksaktiebolag,

Kongl. Hofleverantör.

STOCKHOLM.

skolan för huslig ekonomi i Upsala — hvars föreståndarinna, fröken *Ida Norrby*, anses som vår kanske allra förnämsta auktoritet på »de husliga vetenskapernas» område* — att från och med detta nummer redigera de nämnda afdelningarna i Idun, och vi känna oss förvissade om, att detta värdefulla medarbetarskap skall lända särskildt husmödrarna inom vår läsekrets — de varande såväl som de blifvande — till verklig bättnad och tillfredsställelse.

Stockholm den 1 oktober 1900.

REDAKTIONEN AF IDUN.

UR DAGSKRÖNIKAN.

ETT KYRKBROLLOP I HUFVUDSTADEN. För några dagar sedan sammanvigdes i Jakobs kyrka ombudsmannen och fiskalen i domänstyrelsen C. Carleson med fröken *Theresina Cederström*, dotter till friherre C. E. Cederström och hans maka, född *Leijonhufvud*. Den högtidliga akten fick sin särskilda prägel därigenom, att bland andra friherrinnan *Patti-Cederström*, gift med brudens broder, bevistade bröllopet.

Iduns kamera, påpasslig som alltid, har på plåten uppfångat några i numret återgifna bröllopbilder, som helt visst torde intressera våra läsare, all den stund det ej är till hvardags man ser så fina brudföljen på Stockholms gator. Bild n:r ett framställer brudparet på väg från kyrkan; å bilden n:r två synes *Adelina Patti* — den ljusklädda damen — glad och liflig, vid sin kavaljers arm, och å den tredje bilden möter en grupp af de öfriga bröllopgästerna. »Folk af båda könen», oundgängliga vid alla lifvets skådespel, glada såväl som allvarliga, bilda ramen kring det hela.

VÅR YNGSTA »SESSA». Är hon inte rar, den lilla prinsessan *Margareta*, där hon sitter på bordet i sin hvita kappa och sin yfviga spetsmössa och blickar ut i världen? Mödrarna rundt om i allt Sveriges land måste gifvetvis vara intresserade af att se, hur det lilla furstebarnet vuxit och förkofrats, sedan *Skeppsholmsbatteriets* kanoner vid midsommartid 1899 förkunnade den lillas födelse.

Det är också skälet, hvarför hon i dag blickar Iduns läsare till mötes ur spalterna, som om hon ville säga:

»Så här ser jag ut nu! Tycker ni inte, att jag blifvit stor och duktig?»

Och det tycka naturligtvis de svenska mammorna, i det de i tankarna sända »vår yngsta sessa» en hjärtlig hälsning.

EN JÄTTEBANKETT I PARIS. Frankrikes 22,000 märer, i ställning motsvarande våra borgmästare eller kommunalordförande, hade, som bekant, ny-

* Angående fackskolan och dess verksamhet se för öfrigt uppsatsen »En kvinnlig högskola» i Idun n:r 30 för i år!

Köp
svart siden!

Begär mönster af vårt garanterade solida siden från 90 öre till 13 kronor pr meter. Specialitet: Nyaste sidentyger för brud-, sällskaps-, och promenadtoaletten, äfven kulörta och hvita.

Vi sälja i Sverige direkt till privata och sända de utvalda sidentygerna tullfritt och franko till bostaden.

Schweizer & Co., Luzern (Schweiz.)

Siden-Export.

(D)

ligen samlats i Paris, hvarvid en bankett till deras ära anordnats i Tuileriesträdgården.

Paris är ju vandt vid öfverraskningar, ej minst i år under världsutställningen, men något mera originellt och pittoreskt än dessa 22,000 representanter för Frankrikes olika kommuner, iklädda sina egendomliga kostymer och talande på en mängd dialekter, som till och med parisarne ibland inte begrepo ett ord af, kan man knappast tänka sig.

Banketten ägde rum klockan 12 på middagen och företedde en ytterst liflig och målerisk anblick. De kvantiteter mat och viner, som konsumerades af dessa urkraftige män från den franska landsbygden, voro, som man kan förstå, häpnadsväckande.

Lifliga demonstrationer för republiken förekommo under festen till stor grämlse för nationalisterna, som i stället hade väntat sig en seger för sitt parti.

Af våra båda bilder framställa den ena: restauratören åkande — på automobil mellan de dukade borden för att öfvervaka anordningarna; den andra bilden återger själfva banketten.

VÄLGÖRENHETSKONSERTEN Å KUNGL. TEATERN till förmån för kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn samt kungl. teaternas och kungl. hofkapellet pensionsinrättningar blef till ett sannskyldigt galaspektakel. I kungl. logen syntes konungen, kronprinsen med sin äldste son, prins Carl och prinsessan Ingeborg samt hertiginnan af Dalarne, hoflogen var fullsatt med damer och herrar liksom hela teatern för öfrigt med en fulltalig publik i högtidsdräkt. Men så skulle man också få se och höra en drottning inom sångens rike, få höra *Adelina Patti*. Hennes namn var ju världsberömdt och sålunda känt äfven här jemna som sekel-slutets yppersta inom sitt område. Och om hon än drojt alltför länge att besöka vår, antagligen i hennes tanke förr, åtminstone så aflägsna vrå af världen, så få vi väl vara glada, att hon dock en gång kom. Och då hon nu äntligen kom, var det ej blott som den firade sångdrottningen hon anlände, utan nästan som en välkänd anförvant. Genom sitt äktenskap med vår landsman, baron Rolf Cederström, har hon blifvit svensk friherrinna och tillhör oss ju sålunda på sätt och vis. Hon hade alltså dubbel anledning att vänta sig bli mottagen med intresse härstädes. Och med mottagandet anser hon sig ock helt säkert hafva haft anledning vara belåten.

När madame Patti-Cederström med lätt och spänstig gång och med ett utseende, som ej på

långt när förrådde hennes verkliga ålder, inträdde på kungl. teaterns scen, hälsades hon genast med de lifligaste applåder och dessa växte efter hvarje af henne utfördt nummer i styrka och entusiasm ända till slutet, då kungl. hofkapellet ägnade henne en fanfar och hela publiken reste sig som en man. Och märkligt var det att höra, hvilken klang och fyllighet hennes stämma ännu bibehållit, om man undantager de högsta tonerna, hvilka ju måste ansättas med en viss forcering. Hennes eminenta sångkonst tyckes dock vara alldeles densamma, med hvilken hon lagt snart sagt all världen vid sina fötter. Ett så utsökt legato och pianissimo, en så jämn och afrundad drill, så snabba och osvikliga passager och löpningar torde man högst sällan få höra. Programmets alla nummer gäfvos och den celebra sångerskan rikt tillfälle att framhäfva alla dessa egenskaper: Rosinas aria ur »Barberaren» och jewelarian ur »Faust» ej mindre än duetten ur »Don Juan» med hr *Forsell* och Gounods »Ave Maria» samt de utförda extra numren, af hvilka vi särskildt vilja framhålla »Home, sweet home» såsom det bästa och som något allenastående beträffande utförandet, hvilket var rent af gripande. De ovationer, som kommo den celebra gästen till del, voro ock stortartade. Utom en väldig lagerkrans med band i de svenska färgerna, fick madame Patti efter konsertens första afdelning af konungen mottaga medaljen Litteris et artibus i briljanter. Redan förut bar hon trenne stora medaljer på sin ljusblå diamantöfversällade sidenbrokdräkt. Att friherrinnan för öfrigt äfven skulle väcka uppseende genom den stortartade rikedom af briljanter och smycken, hon bar på sig, säger sig själf. Maken i den vägen har förr näppeligen skådats här.

Konserten inleddes med Foroni sypperliga konsertuvertyr i c-moll, förträffligt utförd af kungl. hofkapellet under anförande af hr Henneberg, hvilken ock anförde ackompanjementet till madame Pattis sånger med undantag af Ave Maria.

Ett af konsertens glansnummer var hr *Forsells* briljanta utförande af en aria ur »Dinorah». Den väckte ock stormande bifall. Programmet utfylldes för öfrigt snällt och oklanderligt, men utan språk af konstnärlighet, af ett par engelska misser, *Marianne* och *Clara Eissler*, violin och harpa.

— Aftonen därpå fick man äfven jewelarian till lufs å kungl. teatern, också af en utländsk sångerska, ehuru af svensk börd. Det var fröken *Virginia Bergendahl* — enligt uppgift engagerad vid operan i Prag — som sjöng Margaretas parti i »Faust». Röstmedel funnos visserligen, men nog är det pinsamt att behöfva sitta och höra ett dylikt parti så godt som alltigenom sjungas orent. Och ett sådant miss-handlande af vårt svenska språk, som här ägde rum, borde ej få förekomma på kungl. teatern. För öfrigt var aftonens Faust-uppsättning präktig. Hrr *Ödmann* och *Wallgren* voro förträffliga som Faust och Mefistofeles.

— Abonnementsföreställningarna å kungl. teatern börja onsdagen den 17 dennes. Anteckning kan ske alla dagar å kansliet.

SVENSKA TEATERN. Det tyska skådespelet »Agnes Jordan» af Georg Hirschfeld, som utgör denna scens senaste nyhet, är en ganska talangfull och med åsidosättande af alla teatereffekter gjord skildring af ett borgerligt äktenskap vid de slitningar och den grävåderstämning, som uppstår, då kontrahenterna äro hvarandra så andligen motsatta, att all sympati mellan dem måste dödas af det dagliga samlifvet.

Att den själsnobla Agnes emellertid kunnat uppfändas af kärlek till en så genomtänkt man som Gustaf Jordan, är styckets svaga punkt, enär här saknas en tillfredsställande motivering, genom hvilken man kan bli öfvertygad om möjligheten af en dylik messalian.

I öfrigt skola ej bestridas styckets många dramatiska förtjänster och den ton af äkta människoframställning, som kännetecknar exempelvis tredje och femte akterna. Särskildt är Gustaf Jordan, maken, skildrad med en öfvertygande sanning och med en hårdhändhet från författarens sida, som ej spar några medel, då det gäller att visa den manliga naturen från dess ofördelaktigaste sida.

Herr *Svennberg* hade anlagt denna roll i full öfverensstämmelse med författarens intentioner och lyckades utmärkt att ställa typen i dess rätta plan. Som hustrun fick fru *Håkanson* tillfälle att visa intensiteten och noblessen i sin konst, äfven om det ej kan nekas, att rollens ojämnhet här och där åstadkom luckor i hennes framställning.

Hr *Riego* återgaf med finhet och värme en gubtyp, och hr *de Wahl* förlänade åt sin korta roll en prägel af innerlighet, som verkade alltigenom äkta.

AULINSKA KVARTETTENS kammarmusiksoaréer under den kommande säsongen ha med hänsyn till dagar och program fastställt på följande sätt: 1:a soaréen torsdagen den 18 oktober 1900: Haydn, stråkkvartett B-dur, Ed. Peters n:r 10; Mozarts, pianokvartett G-moll; Beethoven, stråkkvartett Ess-dur op. 127. 2:a soaréen torsdagen den 22 november 1900: Dvorak, stråkkvartett F-dur; (f. f. g.); Bach, sonat för flöjt, violin och piano (f. f. g.); Sinding, pianokvintett E-moll. 3:e soaréen torsdagen den 10 januari 1901: Beethovenafton; stråkkvintett; stråkkvartett Cissmoll op. 131; pianotrio B-dur. 4:e soaréen torsdagen den 21 februari 1901: Mendelssohn, stråkkvartett; W. Stenhammar, sonat för violin och piano (manuskript); Brahms, stråkkvartett G-dur. 5:e soaréen torsdagen den 28 mars 1901: Beethoven, stråkkvartett G-dur; Vincent d'Indy, pianokvartett a-moll (f. f. g.); Schubert, stråkkvintett C-dur. Soaréerna komma som hittills att hållas i Vetenskapsakademiens hörsal.

Kofjuvelerare
K. ANDERSON
1 Jakobstorg
• STOCKHOLM •

Bosättnings-
Artiklar,
Glas, Porslin, Nysilfver
och Kökssaker.
Begär priskurant.
JOSEPH LEJA.

Mustads Taffel-Grädd
är bästa bordssmör.
Nederlag i Stockh. och Gefle hos
Edvard Terserus.

Brud-siden-robe kr. 15: 40
till högre priser — 14 meter! — porto- och tullfritt tillsänd! Prover omgående; likaså af svart, hvitt och kulört »Henneberg-Siden» från 65 öre till kr. 16: 60 pr meter.
G. Henneberg, Siden-fabrikant (k. o. k. hofl.), Zürich.

Gamlestadens
Herkules-
Väfnader.
FABRIKS MÄRKE

Turkiska Divaner
från 45 kr. till högre priser. Paneldivaner, Förmaksdivaner, Stolar, Fätöljer m. m.
Chäslonger 20 kr.,
Dito klädda från 26 kr. till högre priser.
Resärmadrasser
för jern- och träängar tillverkas i alla storlekar, från 12 till 35 kr. Vid rekvisition torde sångens invändiga mått uppgifvas. Alla slags Sängkläder och stoppade Möbler billigast från
C. R. Danielssons Verkstäder,
LILJEHOLMEN.
Rikstelef. Stockholm 44 39. Allm. Telefon Liljeholmen 49. Fraktfritt öfver hela landet.
Agenter antagas.
Prisk. och typprover sändas på begäran.

KNEIPP-BADEN BORG,
NORRKÖPING.
Vinterkurerna (1 sept.—1 juni) mycket verksamma.
(S. T. A. 67961)

Ida Donker,
Engelbrektsgatan 3,
har återkommit från utlandet och börjar sina språklektioner den 1 oktober.
HERM. MEEBIS
Bluslif,
Skärp, Rosetter
och
Fjäderboor,
i stort urval!
Regeringsg.
26.
STOCKHOLM.

Sv. Panoptikon
Stockholm.
Största sevärdhet.

Sängar
och
Sängkläder
solid tillverkning, från de enklaste till de mest eleganta.
Täcken, Filtar, Sängöfverkast, Ängrenad Fjäder och Dun, Tagel, Krollspint och Yllefloek. MATTOR af Linoleum, Ylle, Bryssel och Linne.
MÖBELTYGER, Ylle och Bomull.
GARDINER, stort sortiment.
Rullgardiner, Kornischer, Portiärstänger m. m. till billigaste pris.
OBS! Alla sängkläder tillverkas å egen verkstad.
Illustrerad priskurant å sängar och sängkläder sändes till landsorten på begäran.

Österlund & Anderson
Hötorget 11.

Göteborgs
Italian-
Biscuits
och dess öfriga fabrikater anbefalles.

Hårborttagaren.
Befriar genast från misspydande hår eller skägg.
Pris Kr. 2: 50 + porto pr ask. Expedieras emot postförskott.
Före begagnandet. Efter begagnandet.
Tekniska General-Depöten,
Stockholm, Grefgatan 17.

För bouppsättningen!
— Virserums ekmöbler —
Oscar Edv. Ekelunds Snickerifabriks Aktiebolag i Virserum försälja från nederlag i Stockholm sina tillverkningar af alla slags Ekmöbler, såsom:
Salsmöbler, Herrumsmöbler, Kontorsmöbler, Fantasimöbler m. m. Beställningar efter ritning och skizz utföras. Egen arkitekt i Stockholm. Priskuranter och fotografier sändas på begäran.
Utställnings- och försäljningslokal:
22 Birger Jarlsgatan 22.
Rikstelefon 5720. Allm. telefon 155 00

Tandläkare TOM von HALL.
— 30 Sturegatan 30 —
Hvard. 10-2, 5-6. Helgd. 10-12.
Allm. Telefon 58 48.
OBS. I Ändrad adress.

Inf. gen. Stockholms Läkareförening.
Doktor Hiller
Floragatan 10.
Hvardagar 9-10, 3-4.

Tandläkare Sven Hoffman,
2 B Uplandsgatan, n. b.
Hvardagar 10-3, helgdagar 12-1.
Obs. I Smärtfri behandling. Allm. Tel. 15437.

Tandläkare Harald Ramberg
Rhea Ramberg,
Biblioteksgatan 6, 1 tr. Allm. tel. 16128.

Tandläkare Sjögquist
Drottninggatan 63, Stockholm.

Tandläkare G. W. Widfond
Drottningg. 74.
Artific. tänder fr. 2 kr. st., plombering
m. m. Rikstel. 2754.

Doktor J. Arvedsons Kurs
i Sjukgymnastik, Massage och
Pedagogisk gymn. (friskgymnastik)
i huvudsak lika med Gymnastiska Central-
institutets kurs för kvinnliga elever.
Kursen är 2-årig med början 1 okt.
Upplysningar och prospekt genom Doktor
J. Arvedson, Stockholm.

Kronisk Snufva och
Svalgkatarr
behandlas med inre smärtfri massage (med
instrument) af
Professor G. Cederschiöld.
Träffas hvardagar 2-4. Engelbrektsg. 6.

Gratis och extra er tillägg
en hvar som för *sista kvartalet*
prenumererar på *Afton-*
bladets Halvveckopplaga: dels *Aftonbladets*
Porträtt- o. Biografialbum
öfver Statsrådets o. Andra
kammarens ledamöter
dels allt hvad som föref. i Okt.
vaktinfordrt af den ypperliga svenske
originalromanen *Valnaden*
af den framstående förf.
Aug. Blanche. Denna extra
följetong motsvarar **600 bok-**
sidor.

Samtliga prenumeranter er-
hålla under kvartalets *extra*
present en *innehållsrikt*
julnummer.

För *sista kvartalet* kostar tid-
ningen, postafgiften inberäknad,
endast 50 öre.
Aftonbladets Halvvecko-
upplaga eger nu öfver
125,000 postprenumeranter.

Fru
Pauline Landqvist's
erkända hårvatten finnes att tillgå i
Nordings Parfymhandel,
Biblioteksgatan 11, Stockholm.

Hemtrefnad,
Praktisk tidning för kvinnan.
Profkvartal okt.-dec. blott **40 öre.**
Gör ett försök och prenumerera på när
maste postanstalt. (G. 17514)

Tillkännagifvande.
Vasa Handarbets-Atelier öppnas omkring
den 20 okt. Elever mottagas. Finfina re-
kommendationer.
Göthilda Kjellman, Anna Nordin,
Vegagatan 13, 1 tr., Stockholm.

Plats- & Reseagenter.
En första klassens fabriksfirma söker drift-
tiga och reela agenter, som äro vana besöka
privatpersoner, för försäljning af såväl herr-
som damtyger. Storar ad profkollektion,
som innehåller cirka 1,000 moderna mönster
lämnas gratis. Goda vilkor och reel ex-
pedition. Svar under märket 10 kr. om
dagen. Torde insändas under adr S. Gumelii
Annonsbyrå, Stockholm. (G. 101821)

M. Zadigs
Depilatoria.

MACK'S
PYRAMID
Glans-Stärkelse
Erkändt bästa i handeln.
Fås öfverallt i Paketer à 10, 20 & 50 öre.
H. Mack (Fabr. af Mack's Dubbel-Stärkelse) Ulm v. D.

Monteringar
af Läderplastik & Glödrnings- samt trä-
sniderarbeten fort, väl och billigt hos
OTTO GILLBERG,
ETUL & PORTFOLJFABRIK,
Kungl Hofleverantör.
36 Hamngatan, Stockholm.

C.O. PETERSSON,
WISERUM,
rekommenderar sin tillverkning af alla
sorters finare
Ekmöbler.
Illustrerade priskuranter på begäran.
Wisserum i maj 1900.
C. O. PETERSSON.
Rikstelefon & telegrafadress Hultsfred.

aaaaaaaaaaaa
Lektyr.
Ett antal äldre årgångar realiseras till be-
tydligt nedsatta priser och erbjudas för dem,
som förut ej äga desamma, en billig, om-
växlande och lärorik lektyr. Mot insän-
dande af nedannämnda belopp till Expedi-
tionen af Idun, Stockholm, erhålles inom
Sverige **portofritt.**

(Idun 1898 (nr 1 felas) -----	2: 25
(Idun 1894 (komplett) -----	2: 25
(Idun 1895 (julnumret oberäknadt) ---	2: 50
(Idun 1896 (d:o d:o) -----	2: 50
(Idun 1897 (d:o d:o) -----	3: -
(Idun 1898 (med juln.) -----	3: 50
(Idun 1899 (nr 92 och julnumret slut) 3: 50	
(Idun's julnummer 1894 -----	0: 25
(Idun's julnummer 1898 -----	0: 50
Barngarderoben 1899 (12 nr) -----	1: -
Kamraten 1894 (nr 19 felas) -----	1: 25
Kamraten 1895 (nr 7 felas) -----	1: 50
Kamraten 1897 (nr 18 felas) -----	1: 50
Kamraten 1898 -----	2: -
Kamraten 1899 -----	2: -

Vid rekvisitionen, som skall åtföljas af li-
kvid, torde noga uppgifvas, hvilken af ofvan
nämnda årgångar som önskas.
Exp. af Idun.

Joh. P. Isaksens
patenterade
Tvättmaskin
är fullständig, nöter ej kläderna, tvät-
tar fort och fullkomligt rent, sparar
arbete och tid samt är särdeles billig.
Visades i gäng och prisbelönades på
Stockholmsutställningen 1897, General-
agent: A.-B. Julius Siöbors Järn- &
Redskapshandel, Stockholm.

Metallfabriksaktiebolaget
C. C. SPORRONG & C:o
23 Regeringsgatan 23
STOCKHOLM
Utför: förgyllning, försilfring, förnickling
samt renovering af
antika och moderna metallarbeten

Banyuls Trilles.
Ett aptitgifvande, magstärkande
vin, afsedt för konvalescenter
och svaga personer i allmänhet.
Rekommenderadt af många hrr
läkare.
Fris pr butelj kr. 3.50 hos
Högstedt & C:o,
Stockholm, 32 Regeringsgatan.

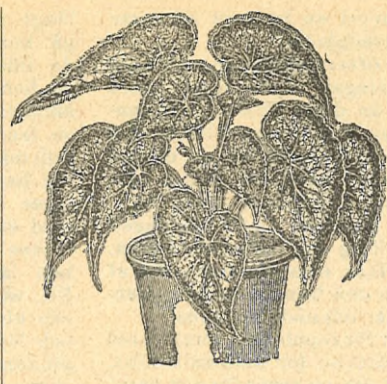
ÖSTLIND & ALMQUIST,
ARVIKA.
Lager och filialexpeditioner:
STOCKHOLM GÖTEBORG
50 Vasagatan 50, 1 tr. 18 Västra Hamng. 18.

Man mår
aldrig väl
af oblandat kaffe, som all-
deles förstör Eder, hvarför
man alltid bör blanda det
med **Stockholms Kaffe-Ak-**
tiebolags berömda **Intubi-**
kaffe, som gör kaffet godt,
hälsosamt, välsmakande, yt-
terst drygt och billigt samt **för-**
hindrar kaffeförgiftning.
Paketer à 25 och 10 öre i
alla Speleri- och diverseaffärer.
OBS. att firmans namn, **Stock-**
holms Kaffe-Aktiebolag, är
tryckt å alla paket, ty **endast**
 dessa äro verkligt äkta.

Förtening
verkställes alla dagar med rent engelskt
teff af
C. W. Dahlstedt & Svensson,
Norrlandsgatan 25.
Rikstel. 2188. Allm. tel. 5846.

Läderplastik.
Alla slags verktyg för läderplastik
säljas billigt hos
Per From, Stockholm.
Mästernammsgatan 34.
OBS. I Saxar och knifvar slipas.

Örebro KEX
rekommenderas.

Växtförsäljningen
från
Haga Trädgårds
växthus
i nr 18 vid Birger-Jarlskatan
fortgår ännu några dagar, och fästa vi
uppmärksamheten på det tillfälle, som
erbjudes växtvänner att förse sig med
vackra och för bostaden lämpliga
dekorationsväxter.

IDUNS MODETIDNING
Billigast, bäst, elegantast, modernast
För Sömmerskor
af alla Skandinavians modetidningar är och för-
blir Iduns Modetidning, som utkommer i tvän-
ne upplagor, båda med två stora 8-sidiga num-
mer i månaden och hvardera innehållande 70-
80 charmanta illustrationer samt åtföljdt af en
stor dubbelsidig mönsterbilaga af ovanligt rik-
haltigt innehåll. Den dyrare upplagan, kallad
planschupplagan, har därjämte med sitt första
nummer i hvarje månad en **fin-fin kolorerad mo-**
deplansch med moderna hårfrisyrer på baksidan
samt med sitt andra nummer i hvarje månad en
uteslutande för denna planschupplaga framställd
handarbetsledning med vackra och moderna sven-
ska mönster för handarbeten, läderplastik, glödrin-
ning m. m. Prenumerationspriset är för sista kvar-
talet å planschupplagan **endast kr. 1.50,** å
den andra upplagan **endast 1 krona.**
Prenumerera genast!
För Syateljörer
För alla husmödrar

Aktiebolaget Fabriken
C. O. Borgs Söner, Lund. anlagd
år 1739.
Färgeri, Kemisk Tvättanstalt,
Ullspinneri, Väfveri, Garn- och Väfnaadshandel.
Guldmedalj vid flera utställningar.
Vi rekommendera vårt rikhaltiga lager af alla slags garn, i såväl ull som bomull,
ill billigaste priser i äkta, fornordiska växtfärger, passande till
Konstväfnaad i allmogestil.
Förfrågningar om lämpliga garnsorter och färger besvaras omgående och prof med
prispapper sändas på begäran.

Skandinaviska Orgelfabriken
rekommenderar sin tillverkning af
Pianinos samt **Orgelharmonier**
för Kyrkor, Skolor och Hemmet, af in- och utlandets förmästa kunnare vitsordade
såsom de bästa. Prisbelönda på flera utställningar. Säljas äfven på afbetalning.
Begär priskurant. **Mästernammsgatan 32, Stockholm**

Kungl. Hofboktryckeriet
Iduns Tryckeri Aktiebolag
BOKTRYCKERI, LITHOGRAFI och
KEMIGRAFISK ANSTALT
Utför allt slags tryck för såväl affärsmän som privat-
personer.
Fern expedition. Förstklassigt arbete. Moderata priser.

Hotell Leksand, Dalarne,
rekommenderar sig såsom lämplig
rekreationsort,
Belägenhet invid den allbekanta kyrkovallen, högt och friskt, nära barskog och
Daleflvens utlopp ur Siljan, 170 meter öfver hafvet.
Öppet året om. Fullständig inackordering för dag, vecka, månad eller längre tid.
Härlig luft. Prima velocipedvägar. Bästa dricksvatten. Godt bord. Utmärkta viner.
Rymliga verandor för servering. Acetylenbelysning. Ångbåtsförbindelse med Insjöns
järnvägsstation, Rättvik, Mora och Orsa. En mil landsväg vintertid till Insjöns järn-
vägsstation. Post och Telegraf. Rikstelefon Leksand 9. **Amalia Carlson.**

LEDIGA PLATSER.

FLICKA från aktningvärdt hem, 25-30 år, med goda referenser, får 1:sta nästa ov. plats att med tillhjälp af jungfru föreståndarinnan hos ensam äldre ungherre på landet. Svar med fotografi och referenser till C. D. 367., Sv. Telegrafb. Annons-Id., Brunkebergsgator 2, Stockholm, f. v. b.

FÖR EN FLICKA, van att sköta barn samt något kunnig i sömnad, finnes plats på Djursholm. Närmare upplysningar lämnas Björngårdsgatan 6, 2 tr. upp.

MINDRE FAMILJ önskas allvarlig, bra flicka till sällskap och hjälp. Kunnig i sömnad samt van vid husliga sysslor. Mot lön tillv. Svar om ålder och fotografi, ärt »Allvarlig 90», till Iduns exp.

ETT tre personers hushåll på landet önskas den 1 nov. en anspråkslös, ordentlig, bättre flicka, 25-30 år gammal, som är innehaft plats och är villig utträtta alla sysslor som kunna förekomma, utom de öfsta. Hjälpigumma fins, som går från och till. Bör vara kunnig i finare och enklare matlagning, bakning, sömnad m. m. Inga barn. Anses som medlem af familjen var med löneanspråk och fotografi till »E.», Enköping, p. r.

YNGRE ansedd familj i Stockholm önskas en bildad flicka (häst ej Stockholm) som sällskap och hjälpreda. Norra rackorderings-Byrån Mästernamnelsgat. 62, Stockholm.

Husföreståndarinnan,

flicka eller barnlös änka, ej öfver 35 år, kompetent att förestå ett hem, erhåller god lön hos ordentlig, medelåldersänka (handande i landsorten) den 1 december eller på yåret. Hälst önskas en musikalisk begåvad och ekonomiskt oberoende. Svar jämte fotografi och betyg eller referenser sändes till »Framtidsplats», Vestergötlands läglads Annonskontor, Skara.

LITEN prästfamilj önskas en snäll, ordentlig och villig flicka, kunnig i matlagning, bakning och öfriga föremål. Göromål till såsom ensam sköta hushållet. Svar, sk. och löneanspråk till »Pålitlig», Frösök.

PLATS finnes i familj på landet för anspråkslös, bildad och barnkär flicka, kocklig i matlagning och bekning samt van vid öfriga i ett hushåll förekommande sysslor. Den sökande bör förut innehaft plats och helst vara kunnig i sömnad. Anses om familjemedlem. Reflekterande torde narast insända betyg med uppgift i löneanspråk, gärna åtföljd af fotografi till »E.», folje. Ingen torde anmäla sig, som ej är illig och fullt kunnig att åtaga sig matlagningen.

FÖR ENKEL, arbetsam flicka, helst från landet, kunnig i sömnad och villig deltaga i matlagning och alla husliga sysslor. Svar rek. och löneanspråk. Adress »Pålitlig», Kristianstad.

TILL FÖLJD af inträffadt sjukdomsfall önskas nu genast eller senast 24 oktober ett allvarligt medelålders fruntimmer som ärdinna och hushållerska på landet i änka nans familj. Brevsvar om lönepretentioner samt fotografi, som återasendes, under sig ur »20-40 år» insändes till Nerikes-Tidningens expedition, Örebro.

FÖR LÄRARINNON finnes många goda pl. samt för fullt hushållskunn. flickor och barnfröknar att skyndsamt söka å Nya nackerorderingsbyrån, Brunkebergsgatan 3B, Etabl. 1887.

Ung, sympatisk, fint bildad dam,

konstnärligt intresserad och begåvad, erhåller förmånlig med självständig, konstnärlig verksamhet förbundnen plats som värdinna i litet fint sidsvenskt hem. Svar med fotografi, tekningsprof och nödiga upplysningar till »Bildkonst», Gumælii Annonsbyrå, Valmø. (G. A. M. 63497)

EN UNG, glad flicka af god familj, musikalisk och språkkunnig, får plats nu genast i svensk familj i Helsingfors för att undervisa en 9 års gosse i musik och språk samt att vara behjälplig vid läxläsning. Svar jämte fotografi sändes märkt »A. W.», p. r. Helsingfors, Finland Löneanspråk m. fl. upplysningar torde delgivas. (2421)

SKICKLIG HUSHÅLLERSKA sökes. Till den 24 oktober önskas en skicklig hushållerska, van vid finare matlagning, samt med förmåga att förestå ett större hushåll stad och på landet. Ansökningar med betyg och rekommendationer sändas till Frerinnan Bonde, Ericson, adr. Katrineholm. (G. 101758)

ÄGENDOM i Småland finnes plats ledig för ett anspråkslös fruntimmer, som vill taga sig hush. samt vara skicklig i väfnad och sömnad. Svar till »I. F.», Iduns exp. (2417)

ÄLVÄTT-FÖRESTÅNDESKA. En troende, skicklig, ordningsfull och frisk person, som kan förestå vättinrättningen å en älgöfverhållsanstalt nära Göteborg önskas till den 24. okt. eller 1 nov. Vidare upplysning lämnas af Herr Alfr. Arnell, Sötabergsg. 8, Göteborg. Rikstel. 9 26.

ANSPRÅKSLÖS och arbetsam, medelålders flicka (helst musikalisk) sökes nu genast såsom föreståndarinnan för hushållet hos änkan med 4 barn, det yngsta 10 år, i vackert belägen större stad i mellersta Sverige. Sökande bör förut på egen hand ha förestått hushåll i bättre hem, vara kunnig i inläggningar och därtill hörande samt sömnad och handarbeten m. m. Två tjänare finnes. Svar med fotografi och uppgift i löneanspråk i biljett till »Ankeman», under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

PLATSSÖKANDE

MOT FRITT VIVRE önskar musikalisk, bildad, ung flicka plats på landet för att deltaga i hushålls skötsel, van undervisa i piano, träsnideri. Svar till »Majken» Iduns Exp.

UNG FLICKA, som genomgått småskolelärläroinneseminarium i Stockholm, önskar plats i familj för att undervisa i vanliga skolämnen, musik och handarbete. Svar till »I. B.», Gnesta p. r.

SOM LÄRARINNA eller sällskap önskar undervisningsvan, språkkunnig och musikalisk lärarinna plats i utlandet, helst i England. Svar till »Utrikes 1900» torde adresseras till Iduns expedition.

DUGLIG bildad flicka väl kunnig i finare och enkel matlagning, syltning, sömnad, handarbeten söker plats. Svar till »Gladynt» Iduns exp, f. v. b.

EN UNG, bildad flicka önskar plats i familj såsom sällskap och hjälp samt är äfven villig hjälpa barnen med läxor, musik och handarbeten. Svar till »19 år» Vegagatan 3, 1 tr. Sthlm.

EN UNG, bildad flicka med vacker handstil önskar plats på kontor eller dylikt. Svar märkt »Pliktrogen 1900» torde inlämnas till Vegagatan 3, 1 tr. Sthlm.

UNG FLICKA, van vid enklare hushålls-göromål, önskar plats, helst på landet, att gå frun tillhanda mot fritt vivre och tillfälle att lära finare matlagning. Genomgått Tekn. skolans konstsomnads- och Lundnäs slöjdskurs. Sv. t. »Stockholmska» Iduns exp

UNG DAM, språkkunnig (tyska, franska, engelska), mycket resvan (äfven utomlands), barnkär, skicklig i sömnad och konstslöjd, teckning och målning, något musik önskar plats. »Useful», Sköfde.

SOM SÄLLSKAP

och hjälp önskar flicka ur bildad hem plats i godt, aktningvärdt hem. »Elsa», Landskrona.

TILL ÄLDRE HERRE eller dam önskar bild. medelålders flicka komma som sällskap och biträde Kunnig i matl., bakt. m. m. Villig, vänlig, glad. Närmare Döbelnsg. 15, i tr. alla f. m. 1/29-1/210.

EN UNG FLICKA önskar plats att gå frun till handa, eller för barn. Svar till »21 år», Brödboden, Kungsgatan 33, Sthlm.

SOM BARNFRÖKEN önskar bildad flicka plats i finare familj. Har förut innehaft dylikt. Är kompetent på egen hand sköta små barn. Vill anses som medlem af familjen. Svar till »Duris 24», Norrköping p. r.

SOM VÄRDINNA önskar yngre, bildad oberoende fruntimmer plats hos aktningvärd herre. Goda ref. Svar till »Anspråkslös 30», Vimmerby p. r.

EN UNG, anspråkslös flicka af god familj, kunnig i matlagning, handarbete och något barnklädersömnad samt alla inombus förefallande göromål, önskar plats att gå frun tillhanda i ett hem, där hon får anses som medlem af familjen. Har förut på egen hand skött ett mindre hushåll. Benäget svar till »Anspråkslös» emotes, adr. Nordiska Annonsbyrån, Göteborg. (Nord. A. B. 2757)

UNG FLICKA önskar emot fritt vivre snarast möjligt komma i en bättre familj, där hon blir ansedd som medlem för att hjälpa frun med husliga göromål, hvilka hon, fastän okunnig, gärna önskar lära. Sökanden, som har god handstil, vill, om så önskas, gärna biträda med skrifning. Skulle här reflekteras, torde svar godhetsfullt sändas till »20 år», Ronneby p. r. (G 17642)

PLATS som sällskap och att biträda i matlagning och husliga göromål i finare familj önskas af bättre flicka, kunnig i engelska språket samt något musikalisk. På lön fastes ej ofseende. Svar märkt »Karin», Sundsvalls Postens exp. (G. 17653)

En ung Flicka

som med goda betyg genomgått 8-klasstigt läroverk, önskar plats som lärarinna i familj. Ej kunnig i musik. Svar före den 10 okt. till »A» Nya Vermlandstidningen Karlstad. (S. T. A. 78297)

EN FRU önskar af en händelse rek. sin hushållerska såsom varande sådeles pålitlig och duglig, att ant. under matmos ledn. eller såsom ens. förestå hush. Svar märkt »X f. v. b.», torde sändas inom 15 okt. till Gotlands Allehandas kontor. Vlsby.

OBSERVERA! En anspråkslös, bildad flicka, något musikalisk, kunnig i finare handarbeten, äfven som massage och sjukgymnastik, söker plats i ett godt och aktningvärdt hem i stad eller på landet som sällskap och hjälp. Benäget svar med uppgift i lönevillkor o. s. v. emotes snarast till »23 år» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå Sthlm. (G. 5442)

25 ÅRS TYSKA af god familj, kunnig i alla husliga göromål söker plats. Off. Fany Ohlendorff, Alt-Rahlstedt i Holstein, Tyskland.

VÄRDINNEPLATS sökes af ett äldre fruntimmer med mångårig vana att sköta ett enkelt hem. Utmärkta betyg kunna förefas. Finnes äldre dam eller herre är hon villig, om så önskas, värda och sällskapa. Svar till »H. V.» Ransäter p. r. (2475)

LÄRARINNA, kunnig i vanliga skolämnen, språk och musik, önskar plats i familj för mindre barn. Goda rek. Svar till »A. B.», Iduns exp.

UNDERVISNINGSVAN LÄRARINNA önskar plats i god familj. Goda rek. Svar till »L. E.» Norrköping p. r.

EN FLICKA önskar plats att läsa med mindre barn och gå frun tillh. Van att underv. Kunnig i handarbete. Goda betyg. Sv. pret. Sv. t. »X. R.» Iduns exp. Sthlm.

PLATS önskar lärarinna, undervisningsvan i alla ämnen, språk, musik, handarb. Barnkär, enkel, godt lyne samt pliktrogen. Svar »Samvetsgrann» S. Gumælii Annonsb. Stockholm. (G. 5472)

BILDAD FLICKA, kunnig i matl., bak., sylt., sömnad, söker plats. Ordentl., sparsam, glad, vänlig, villig och pålitlig. Svar »Mycket tilltogs» S. Gumælii Annonsbyrå Sthlm. (G. 5473)

BILDAD FLICKA af god familj önskar plats som sällskap och hjälp hos ensam dam eller i familj. Goda rekommendationer finnes. Upplysningar lämnas af frk. E. Schultz. Norrköping. (2433)

EN UNG, BÄTTRE FLICKA, rätt kunnig i matlagning jämte andra hushållsgöromål, van vid ordning och pliktrogenhet, söker med snaraste plats. Önskar blifva ansedd som medlem i familjen. Prima referenser. Benäget svar till »21 år», Örebro, poste restante. (G. 17324)

BILDAD FLICKA önskar plats som sällskap och hjälp eller som lärarinna. Svar till »Flitig», Kil. (2440)

EN LÄRAREFAMILJ på landet önskar som inackordering en ung, bättre flicka, som vill lära sig och deltaga i alla husliga sysslor. Ett godt hem och vänligt remölande lofas. Svar afvakts under adress: »A. B.», Kristinehamn, poste restante, inom 14 dagar.

GOD inack. fås gen. för unga flickor. Under visn. lemnas efter önskan i matlagning handarb., träsnidn., konstväfn. Pianolekt. fås ock. 50 kr. mån. »Landthusmoder», Karlstad p. r.

INACKORDERING erhålles för flickor, som önska komma på landet i hälsosam trakt, samt för dem, som önska lära hushåll, handarbeten och konstväfnad. Ref. om så önskas. Läkare och apotek finnes på platsen. Daglig post och rikstelefon. Kall- och varmbadhus. Svar till »Smålandska höglandet» Wrigstad.

FIN, bildad, ung flicka, erhåller inackordering under vintermån. i läkarefam. i liten landsortstad. Pr 60 kr. m. Svar märkt »E. S. 1900», Iduns exp. f. v. b.

EN 20 års flicka önskar komma i tr. familj fr. 1 dec. till omkr. 15 febr. för att mot fritt vivre få delt. i och lära husl. göromål. Svar till »Svea», Mariestad p. r.

ELEGANT och komfortabelt hem vid Stureplan finnes tillfälle till god och angenäm inackordering äfven för kortare tid Särdeles passande för familj för riksdags-tiden. Vidare genom Th. Tjäder's Byrå, Malmtegsgatan 5, 2 tr., Stockholm.

Pappershandel, mångårig med finaste affärsläge i större stad, kan af en händelse genast få öfvertagas. Obs! Större kapital erfordras ej. Obs! Billig hyra. Obs! Vidare genom brev till »Pappershandel», Kontoret Svea, Norrköping. (Svea 1450)

Undervisning i llnnesömnad. Nya elever mottagas. Karin Egnér, Styrmanng. 21, 2 tr., Rikst. 35 30. (S. T. A. 78558)

ATT HYRA: På landet en timme från Sthlm fullst. möbl. våning i gammal stenhus. Närmare per telef. Rotebro 9 eller hos Professo skan Andersson, Humlegårdsgat. 6. (G. 5882)

SKULLE ej några fruar i mindre stads-ell. större landsamhälle, där läkare finnes, vilja slå sig tillhoppa om en sjukgymn. och massös. Fritt vivre önska des på h-rs nagon af dem mot fri massage. Betalning af de öfriga efter öfverenskommelse pr månad. Svar till »19 år», Iduns exp.

LEKTIONER i vanliga skolämnen gifvas af van lärarinna. Närmare upplysningar lämnas å Fredrika Bremer-Förbundets byrå. (G. 5431)

f. d. Bloms Inackord:s-Byrå fru E. Planius, har flyttat till Klarabergsgatan nr 35.

Taxvalpar finnes till salu hos E. J. Turén, Grillby.

Klädningsömmerska med vana att sy stiftfullt och ordentligt, kan i vacker trakt af södra Dalarna genast erhålla ständigt arbete, såväl i familjer som hemma. Sökande hänvände sig till Fru L. Källström, Dala-Husby. »Moster Emmas Väfbok», 18 mönster med illustr. till hemväfda tras- och nöthäms-mattor. Erhålles mot 1 kr. 35 öres post från E. Andersson, Bjärstad, Kudby.

I Träslöjd, Målning o. Glödrin. underv. i familj på landet mot fritt vivre och 25 kr. i mån. af Ida Åberg, Trelleborg.

SÄRDELES godt och angenämt pensionat 30 min. väg från Paris kan rek. för dem, som önska tillbringa vintern i Frankrike. Ref. och uppl. genom E. Huitfeldt, Vauhällavägen 35, tel. Ö. 963.

Ensam, medelålders, förmögen dam, som har sinnefog för ädel verksamhet, men saknar tillfälle att utföra den. För tanke utbyte sänd adr. till »Sädd och sköf». Göteborgs Aftonblad. (G. A. G. 1358)

K. Hattendorffs nyaste Officersportmonnä. Elegant, tunn och mjuk. Försäljes i de flesta Herrekiperingsaffärer i hela landet. Till platser där desamma icke äro tillgängliga, sändas de direkt från fabriken. Pris Kr. 5,- för äkta Sälskinn incl. 8,50 » Getskinn postporto. Aterförsäljare erhålla rabatt. N:o 1839. Obs! Fabriksstämpeln K. Hattendorff, Malmö.

Nytt piano- och orgelmagasin är öppnadt i Biblioteksgatan 12, i tr. Stockholm. Hufvuddepot af C. H. Billbergs utmärkta flyglar och pianon Därför instrumenter i urval från andra de förnämsta in- och utländska fabriker. Säljas äfven på månatliga, bekväma afbetalningsvillkor. 5-årig garanti. Aldre instrument tagas i utbyte. Pianon uthyras. Allm. telef. 4875. Vördsamt Gustaf Johnson.

Vid Vinslöfs Kvinnliga Slöjd- och Hushållsskola — belägen vid Vinslöfs station å Kristianstad-Hesselholms Järnväg — börjas den 1 nästk. november yr lärokurs, som fortgår till den 15 oktober 1901 med 2 månaders ferier, fördelade på vinter- och sommarmånaderna. Läroämnen äro: damastväfnad, fornnordisk väfnad, opphämta, ro-sengång, klädsöm, llnnesöm, lapping, stickning, stoppning, knyppling, makramé, broderi, schatter-söm, stärkning, strykning, förbands-lära, sång samt enklare och finare matlagning. Årsafgiften är 25 kronor med 10 kronors förhöjning för dem, som önska deltaga i hushållsskolekursen. Skolan är genom sitt fördelaktiga läge inom Vinslöfs municipalsamhälle, sina nya och rymliga lokaler samt framförallt genom sina dugliga lärarinnor en af de bästa i sitt slag, hvilket också framgår däraf, att skolan upprepade gånger vid utställningar erhållit första pris för sina tillverkade arbeten. Prospekt erhålles på begäran. Anmälningar emottagas och rum anvisas af kontor S. J. S. ERMAN. Styrelsen. Läs och tag vara på ovanstående annons! (S. T. M. 51848)

Hvarje omtänksam husmor

kan göra stora besparingar för hushållet, och framför allt betydligt minska de kontanta utgifterna, om nedanstående råd följas:

1. Se till, att endast de mest hållbara beklädnadsvaror anskaffas. I och för sig finnes inga yllevaror starkare än svenskullvarorna. Men se till, att Ni får veriabla och prima svenskullvaror — annars är lika bra köpa i första godtköphöndel. Om en väfnad är stark, har den blott fulla värdet, om den och är färgäkt — ty ett plagg med urblekta färger, är till mer än hälften förstörd.

2. I hvarje hem kan alltid hopsamlas en betydlig mängd råvara till beklädnadsartiklar,

såsom förslitet stickadt eller virkadt ylle, obrukbara plagg af kamgar och cheviots-garn, flanel ell. r. helylle klädningstyg. Af allt detta kan man tillverka präktiga tyg af alla slag, scablar, filtar, mattor o. s. v., naturl. med tillfats af viss procent ull. I landthushållet har man dessutom tillgång till den utmärkta svenskullen, som man icke bör låta någon mindre nogräknad fabrikant förstöra.

Stickas nu denna råvara — (det förslitna ylle och svenskullen) — till Sahlströmska fabriken i Jönköping, behöfver man ej bealra mar än en billig arbetslön för att få verkligt förstklassiga beklädnadsartiklar — t. a. k. färghallbara, arsenikfria. Finns ej ull, kan man hos oss få sådan till kr. 2.25 pr kilogram. Vill man utbyta en del af det förslitna ylle mot ull, går det för sig, och behöfver man då blott betala arbetslönen med pennningar. (4/4 kg. dylikt ylle svara mot 1 kg. ull.)

3. Vänd Er alltid till den fabriks, som har största urvalet mönster.

Ni kan då få de varor, som bäst passa Eder — och det är en stor fördel och stor besparing. Ingen annan fabrik har ens narmelsevis så stor tillverkning af svenskullvaror som Sahlströmska fabriken. Vi tillverka tyger i 201 olika mönster, tjocklekar och kvalitéer, scablar och filtar i 126 olika mönster och kvalitéer, stickade varor af 45 olika slag, därtill mattor m. m.

4. Hvad helst Ni skall ha färgadt, se till att Ni får hållbara och arsenikfria färger.

Hvad värde har ett tyg, en dräkt, en schal, en filt, ett möbelytt eller mattor, sedan färgen blekts eller skadats? Och det kan ofta blott behövas några soliga dagar för att en oäkta färg bleks och förstörs. I regel blifva tyg och beklädnadsplagg långt förr obrukbara genom färgens urblekning än genom nötingen.

Ingen omtänksam husmor bör i sitt hem tala en vara, som icke är garanterad arsenikfri. De som vilja försäkra sig om att undgå arsenik-faran, erhålla vid Sahlströmska fabriken garanti för att alla dess varor äro arsenikfria. Vi ha särskild kontrollant, som undersöker alla råvaror och färdämnena. Ingen annan fabrik har vidtagit så betydande åtgärder i detta fall.

5. Det är ej nog, att en väfnad är stark, färghallbar och arsenikfri — den måste också vara så varm, som vårt nordiska klimat kräver.

Den som använder ett verkligt godt svenskullstyg skall erfara behaget af en kroppsvärmen bibehållande dräkt. Den, som en gång begagnat en dylik dräkt, tafs sedan aldrig i andra kläder. Vi gifva ett värderikt råd, när vi tillråda hvarje husmoder att icke blott själf använda verkliga svenskullsväfnader utan tillse, att man och barn använda dem.

6. Innan Ni inköper yllevaror och framför allt innan Ni lämnar ull och ylleaffall till bearbetning, tag noggrann notis om Sahlströmska fabriken tillverkningar.

Hos våra kommissionärer finnes alltid prof på våra tillverkningar samt uppgifter om pris m. m.

Lämnas Edra order till våra kommissionärer — varorna erhållas då fraktfritt, och priset är desamma som vid fabriken. Om ej kommissionärer finnes på platsen, så vänd Eder direkt till fabriken.

Kom ihåg, att ingen annan fabrik har ens narmelsevis så mångsidig tillverkning af svenskullvaror som vi, och att vi garantera största hållbarhet, största färgäktighet, arsenikfrihet och billiga pris. Jönköping i september 1900.

Sahlströmska Fabrikens Aktiebolag.

Kristinehamns Praktiska Skola.

Sveriges största och mest mångsidiga, praktiska läroanstalt börjar i höst sitt 23 dje läsår och omfattar följande *Facksolor*: Allmänna Skolan, Bokhålleri-Institutet, Rit- och Byggnadsskolan, Förberedande Skolan för inträde i tekniska läroverk och statens landbruksinstitut, Juridiska Seminariet (det enda i Sverige), Landbruksskolan, Slöjdskolan för kvinnor, Hushållsskolan och Språkskolan. Stenografi. Lärare synnerligen välrenommerade för undervisningsskicklighet. Den för hvarje afdelning själfständiga undervisningen i för de samma utmärkande ämnen samt verklig valfrihet mellan de olika ämnena gifva vår skola företräde framför andra. Öfver 3,700 elever hafva hittills bevästat skolan. Hufvudkurserna börja i Sept., 1 Okt. och 1 Nov. Program och upplysningar mot dubbelt porto. Bref rörande skolan adresseras endast till Praktiska skolan, Kristinehamn. Filial: Mora Praktiska Skola. Rikstelefon.

Ärade Föräldrar.

Allenburys Food lämnar full ersättning för modersmjölken. Det är framställt med fast afseende på barnets utveckling och matsmältningsförmåga och då barnet efter, som det växer, behöfver kraftigare näring förekommer detta Food i 3 serier nämligen:

- N:o 1 afsedt från födelsen till 3 månaders ålder.
  - N:o 2 afsedt från 3 till 6 månaders ålder.
  - N:o 3 (Malted Food) från 6 månaders ålder, äfvensom för svaga och af dålig mage lidande personer.
- Säljes på apoteken samt i hvarje välsorterad speceri- och delikatess-affär i riket. I parti genom A. W. HELAND, Norrköping, Rikstelefon 1191, och ADOLF AHLGREN, Gefle, Rikstelefon 1165. (G. 98528)
- Nederlag för Stockholm hos herrar Peterson & Malm. Riktst. 3274. Allm. tel. 1187.

Oöfverträffad till frambringande af en vacker hud.

KALODERMA

KALODERMA-GELÉE * KALODERMA-TVÅL *

F. WOLFF & SOHN, KARLSRUHE.

Erhålles å Apoteken samt 1:sta klassens Parfymeri- o. Frisér-Affärer.

Malmö Best Patent

är det bästa hvetemjöllet såväl till hushållsbruk som för bagare.

Tillverkas uteslutande af
Malmö Stora Valskvarn. (C)

Bikupan,

21 Klarabergsgatan 21.

Svenska fruntimmersarbeten: Hemväida Gardiner, Nationaldräkter, Broderier, stickade och virkade arbeten, glöddritade artiklar, Träsniderier, Dockor, Lampskärmar, Barnkläder, Förkläden, Mössor, Askar med modeller för »baby»-utstyrselar, Lappsor m. m.

Beställningar mottagas på Linneutstyrselar och alla slags fruntimmersarbeten. Märkning med broderi och bläck utföres. Broderade Remsor. Knypplade och virkade Spetsar finnas på lager. Rekvisitioner från landsorten expedieras skyndsamt och omsorgsfullt. Allm. Tel. 51 65.

Canfield Armlappar.

Utan sömmar. Utan lukt. Vattentäta. Oöfverträffadt skyddsmedel för hvarje klädning.

Canfield Rubber Co., Hamburg, Grosse Bleichen 16, Endast äkta med vårt skyddsmärke »Canfield».

Garantibevis medföljer hvarje armlapp.

Fru Anna Högman

avterrar sina ärade kunder, att hennes modeaffär oförändrad fortgår i n:r 40 Nybrogatan.

Hartmanns Normal-Artiklar

(Sundhetsbindor för damer). Praktiska! Oumbärliga! Af läkare förordade! Paket à 6 st. kr. 0 80. Paket à 12 st. (något mindre forma) kr. 1 20. Gördel kr. 0,75 finnas: Hufvuddepöten 54 Grefvregatan, Allm. Tel. 1041. Franska Modemagasinet, Lästmakaregatan 2, samt Jönköpingsmagasinet Regeringsgatan 45. (G. 101977)

Passa på tillfället

att för en mycket ringa utgift **profprenumerera** på Skandinavians mest omtyckta och mest spridda dagliga tidning

Stockholms-Tidningen

(upplaga 100,000 ex.) 7 nummer i veckan! Två svenska original i klippföljetongen. Julnummer. Postpris: Oktober blott 50 öre, 3 månader 1 kr. 20 öre.

Profprenumerera med första!

Det vore fatalt, om man till sin yttre människas vård och vid tillfälliga yttre skador vore beroende af det svåråtkomliga och giftiga sublimatet. F. Paulis Azymol ersätter i alla vanliga fall sublimatet, skyddar mot smitta, botar hudåkommor. Azymol är ett verkligt skönhetsmedel samt fullständigt ogiftigt.

Framstående läkares intyg medf. lja hvarje flaska. OBS! Azymol erhöi guldmedalj London 1899.

Suomis

Isif

räntor

— Begär prospekt! —

utbetalas å **Suomis Generalagentur** 22 Fredsgatan 22, Stockholm, eller remitteras — kostnadsfritt — till landsorten å bestämda förfallodagar

Fru Örns Atelier,

STOCKHOLM, 19 Tunnelgatan 19. Specialité: Kappor, Promenadkostymer, Brudutstyrselar. Londoner-, Pariser-, Wiener-mode. Elegant. Välkänt.

Wasabryggeriets

Maltdrycker

rekommenderas.

Specialité: **Pilsnerdricka.**

Allm. Telef. 30 57. Rikstelef. 10 73.

Aktiebolaget Arvid Böhlmarks

LAMPFABRIK

Största urval Svenska Lampor!

Matadorbrännare. * * * Sveabrännare.

Butiker med större sortiment: **Normalmstorg 4.** Stora Nygatan 33.

Öfriga butiker: **Hötorget 8.** **Götgatan 3.** **Högbergsgatan 21.**

JOH. LUNDSTRÖM & C:o.

Stenkol, Cokes,
1:a maskinkrossad **Anthracit,**
bästa bränsle för illuminationskaminer och värmeneessärer.
Carré-Briketter
för kokpislar, kakelugnar, strykugnar m. m.

Allm. tel. 22 88. Kontor: 23 Skeppsbron 23. Rikstelefon 427.
Allm. tel. 60 19. Försäljning: 5 Strandvägen 5. Rikstelefon 22 20.
Allm. tel. 61 98. Filial: 1 Farmmätaregatan 1. Rikstelefon 20 12.

Friestedts Foderbenmjöl (Guldmedalj). Säljes genom brr apotekare och handlande **A. W. Friestedt, Stockholm.**

F. Uhnér & C:o

15 Birger Jarlsgatan 15,
rekommendera sitt nyinkomna lager af alla sorters

Möbelyger, Mattor, Gardiner, Portiärer, Borddukar m. m.

OBS! Reela varor. Billigaste priser.

Drick hälsa och krafter ur
Hobro Maltextraktøl,
som håller
22,80 proc. extrakt!

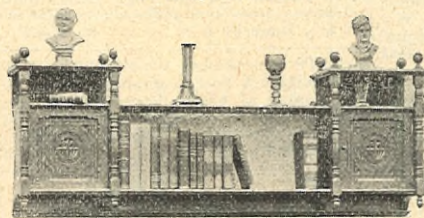
Rekommenderadt af läkare.

Till salu hos de flesta specerihandlare i Stockholm och landsorten. Partilager hos **HAMMARSTEN & C:o, Stockholm.**

Kontinentrouten TRELLEBORG—SASSNITZ

2 turer dagligen i hvardera riktningen. Vidare meddela: Stockholms Resebureau, Stockholm; Göteborgs Resebureau, Göteborg och Kontinentkontoret, Trelleborg.

Från **GUST. FLINTA, Hedemora.** Deltagare i med Guldmedalj belönad kollektivutställning i Paris 1900.

Bokhylla med skåp, 135 cm., ek, 35 kr.
Kistor 30 till 50 kr. Bänkar från 15 kr.
Salongsskåp 75 » Bord » 20 »
Medicinskåp 20 » Vägghyllor från 12 kr.

Jämför IDUN

med vårt lands öfriga illustrerade tidningar och Ni skall erkänna, att den är påpassligast och innehållsrikast.

Elektriska Väggar

(behöfva aldrig uppdragas) från Aktiebolaget Elektriska Urfabriken, Stockholm finnas hos alla välsorterade herrar urmakare.

Salubrin.

Svensk, patenterad och erkänd uppfinning,

är af alla hittills försökta antiseptiska medel det lämpligaste och bästa att handhafvas af den stora allmänheten på grund af sin fullkomliga giftfrihet och enastående förmåga att verka fördelnde vid svullnad och inflammationer.

Salubrin är icke endast ett verksamt medel till att döda bakterier och hindra smittoämnens öfverförande, utan har äfven i talrika fall användts med framgång vid redan inträdd infektion, t. ex. varbildning i sår, återkommande ansiktssros, skäggsvamp af svårartad beskaffenhet, reformar, ekzemer m. m.

Mot skafsår med flera sårnader förorsakade af olika anledningar, mot tryck, brännskador, insektssting, sensträckningar, värk m. m. har Salubrin vunnit viktig användning i hemmen, vid fabriker och på resor. Dess utmärkta verkan för dylika ändamål har föranlett, att det försökts mot sensträckningar och yttre skador å husdjur och äfven i sådana fall har det befunnits vara det bästa och i följd däraf det billigaste medel.

Vid fall af hosta verka inandningar af Salubrin lindrande, uppriskande och rogifvande.

På grund häraf har Salubrin vunnit erkännande af landets förnämsta läkare och auktoriteter.

Ebnu man på alla sätt sökt motarbeta fil doktor **P. Håkansson**s fabrikat, Salubrin, har detsamma blifvit en nödvändighetsartikel i stad och på land, öfverallt där det användts ändamålsenligt, på sätt som praktiska försök visat vara lämpliga och som finnas angifna i den beskrifning, hvilken som omstog ättföljer hvarje flaska äkta vara.

Salubrin tillhandahålles i parfym-, speceri- och färgaffärer. Partilager hos **GEIJER & C:o, Stockholm.**

Husmodrar! Spara
är lösen för hvarje husmoder med en begränsad hushållspenning!
Huru göra en verkligt stor besparing? Jo, använd den i Edra hushåll Pellerins Margarin, Göteborg, som är bäst, ärgast och billigast!

Sparkasseräkning
5 proc. ränta.
Nordiska Kreditbanken
8 Drottninggatan 8
Mynttorget 4 Drottninggatan 102

Clara Fabriks

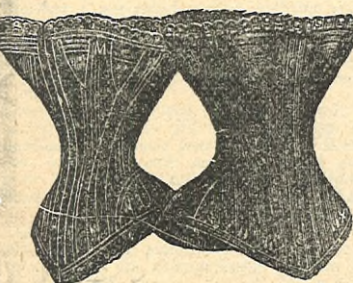
Stearinljus

Elever i matlagning
mottagas vid Östermalms Matlagningsskola, Humlegårdsgatan 11, Sthlm. (2420)
Medicinska Bröstkaramellen "HOSTA ICKE"
är enligt läkares omdöme den mest välgörande, som hittills förts i handeln.
Ende tillverkare **C. A. Jansson, Mariagatan 16.**
Försäljningsbodrar:
Ragvaldstrappor. Högbergsgatan 27 B
Malmstorgsgatan 6. Regeringsgatan 83.

Nyaste & finaste
PARFYM
för näsduken
Perles d'Or
Wilhelm Rieger,
Frankfurt
a. M.
Finnes i alla finare parfymaffärer.

Carl F. Källström
••••• Juvelerare •••••
4 Östra Hamngatan 4
••••• MALMÖ •••••
Specialité: Konstnärlig Ciselering

Praktiska gångmattor.
Vid Krontorps gård, adr. Värmlands Björneborg, försäljas till 65 öre pr meter vackra hållbara gångmattor, förfärdigade af starkaste cellulosa-fiber. Sändas mot efterkräft. Försök några meter på prof. (2418)

Snörlifvet La Gracieuse.
Detta så mycket omtyckta och för äldre, korpolenta personer rekommenderade snörlif, som fört endast har funnits hos Henric Labatt, finnes nu i stort lager hos undertecknad. Snörlifvet tillsändes, om lifvidden uppgifves.
Amanda Smedberg,
29 Drottninggatan 29.

God hälsa förutsätter rikligt godt blod. Blodet är rikt endast om det i riklig mängd innehåller järn, och detta järn måste vara haemoglobin.
Capsuloids innehåller den bästa och renaste haemoglobin och tillför blodet just den därpå behöfliga kvantiteten.
Capsuloids täles af den svagaste mage, af gammal och ung.
Capsuloids åstadkommer rikt blod, som botar alla kroniska sjukdomar, försakade af blodbrist och bleksot.
Capsuloids är den bästa järnmedicin.
Capsuloids erhålles i askar å 2,50 å alla apotek.

Alla
som sätta värde på vita och vackra golf, böra icke tillåta, att de skuras med någon ting annat än **Lagermans Kraft-Skur-Pulver**, som säljes hos alla herar speceri-, diverse- och järnkrämhandlare i riket. Ende tillverkare:
Kraft-Tvål-Fabriken, Jönköping.
Prisbelönt senast vid Världsutställningen i Paris.

Crème de Cholepalmine,
utmärkt hudmedel mot köld, säljes i tubor å 30 öre och 1 krona hos **Herrar Speceri-, Färg- och Parfymhandlande m. fl. samt å Apoteken.**

Tidaholms Fantasmöbler,
rikhalt. urval i fornnord. stil. Fullst. rumsmöblemang ut-föras i alla olika variationer efter order. Mod. mönster på ett dukad bord. Effektivt rumssdekoration. Pris 75 öre. Till landsorten 4 st. i sorterade färger mot efterkräft 3 kr. Återförsäljare hög rabatt.
för glödbränn. o. kullerering uppläggas, glödbränn. verkställes. Begär prisuppgifter från **Tidaholms Bruks Aktiebolag, Tidaholm.** (Försäljningsmag. Beridarebang. 27, Sthlm.)

Lampan Oriental,
glaslampa i tulpanform och i olika färger, höjd 22 cm. - Förtjusande prydnad på ett dukad bord. Effektivt rumssdekoration. Pris 75 öre. Till landsorten 4 st. i sorterade färger mot efterkräft 3 kr. Återförsäljare hög rabatt.
Öfver 50,000 sålda.
M. Puttkammer, Drottningg. 53.

Den, som behöfver siden, E. Spinner & C:i,
förr J. Zürrer's Sidenfabrik, Zürich.
Grundlagd 1825.
torde rekvirera profver af vårt med de sista nyheterna rikhaltigast sorterade lager i svarta, hvita och kulörta sidentyger till blusar, bal-, sällskaps- och promenad-toiletter.
Försändas direkt till privatpersoner meter- och styckevis till fabrikspriser.

AGRA MARGARINFABRIK,
STOCKHOLM,
levererar alltid kärnfärskt
Grädd-Margarin.

Olaus Olssons Kolimport-A.-B.
Stockholm.
1:ma ANTHRACIT.
Hushållskol. Cokes. Eriketter.

Nytt!
Lundby Skönfärgeri och Kem. Tvättanstalt,
Göteborg,
behandlar allt till Herr-, Dam- och Barn-garderoben hörande. Herrkostymer lagas m. m. om så önskas. Eget skrårderi. Insänden direkt Edra plagg, som tvättas, färgas m. m. fort, väl och billigt. Tidsenlig, ny metod; fabriksmessigt.

Skånes Enskilda Bank
uthyr i sitt brand- och dyrkiria
Förvaringshvalf
fack mot årlig hyra af 20, 25, 35, 75 kronor, beroende på storleken.

Hållbaraste
äro
Äkta Ryska Galoscher
Petersburgs-fabrikatet
därför äfven
billigaste.
Partiförsäljare:
Obs! Röda triangeln. Galoschimportbolaget, Stockholm.

Vill du bevara ditt hår från afvallande och mjäll så använd endast
'Regenerateur'n'
20-årigt i handeln, erkändt bästa!
Finnes i Stockholm hos **C. F. Dufva,** Drottninggatan 41, uti **Fanny Gelins butik,** Malmstorgsgatan 5, samt öfriga renomméerade parfymbutiker i Stockholm och landsorten,

Mattor, Möbelytyger, Gardiner m. m.
Nyaste mönster - största urval - billigaste priser.
Möbler och Dekorationer.
Stor utställning af de modernaste stilarter i möbler.
Kostnadsförslag till möblering af hela våningar och särskilda rum lämnas på begäran.
MYRSTEDT & STERN
Kongl. Hofleverantörer
11 Drottninggatan 11
STOCKHOLM.

Bankaktiebolaget
Stockholm—Öfre Norrland,
Drottninggatan 6.
Hushållräkning 5 %.
Kassafack till 15, 20, 25 kronor.

Aktiebolaget
Sundsvalls Handelsbank,
Gustaf Adolfs torg 14,
godtgör å Sparkasseräkning 5 proc.
(G. 94245)

Depositionsräkning
Räntegodtgörelse 5 1/2, proc.
Aktiebolaget
Stockholms Diskontobank
Hufvudkontor: **REGERINGSG. 1**
Afdelningskontor: **HÖTORGET 8.**

Inteckningsbolaget.
—Stockholms Intecknings-Garanti-Aktiebolag—
Hufvudkontor: **Malmstorgsgatan n:r 1,**
öppet 10—3.
Afdelningskontor: **Biblioteksgatan n:r 13,**
öppet kl. 1/2 10—3.
Depositionsränta 5 proc.
Upp- och Afskrifningsränta 3
Sparkasseräkning (vid Afd. kont.) 5
På kapitalräkning å 6 mån. uppsägning
godtgöres Bankens högsta depositionsränta
och tillämpas vid inträffande ränteförändring
den nya räntesatsen omedelbart utan föregående uppsägning. (S. T. A. 68017)

HVARJE SPARSAM HUSMODER
bör efterfråga
"UNIONS" "Crème" och "Aptitgrädd."
Tillhandahålles hos hvarje väl sorterad Köpman.

Australisk
Kött-Extrakt
W. Reimers
— är bäst —
Agent **C. G. Bäckström,**
STOCKHOLM.

För blomstervänner!
Haarlemska blomsterlökar, Hyacinther, Tulpaner, Narcisser, Crocus etc. 1:ma kval. nu inkomna
TJÄDERS FRÖHANDEL,
1 St. Nygatan. 7 Oxtorgsgatan.
Önskar man till jul eller nyår få sina lökar i blom är rätta tiden att nu inplantera dem. För att under en längre tid af vintern hafva tillgång på blommande hyacinther etc., är bäst att med tre å fyra veckors mellanrum inplantera lökar, då dessa helt naturligt blomma å skilda tider. Lökar e inplanteras i 4 å 5 tums krukor, sam- ställas därefter i en kallare eller annan mörk och sval plats. Om 8 å 10 veckor har rotbildningen försiggätt, hvarefter de framtagas och ställas i fönster etc. i och för den egentliga drifningen.

Gahnelit
för munnens, svalgets och hudens
m. m. vård
tillverkas under kontroll af professor
CARL SUNDBERG.
Öfverfettad
Gahnelit-tvål.
Ny, pillerad tvål,
gör huden fin och mjuk.

KÖKSALMANACK

Redigerad af
FACKSKOLAN FÖR HUSLIG EKONOMI
I UPSALA.
(Föreståndarinna: fröken Ida Norrby.)

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR
VECKAN 7—13 OKT. 1900.

Söndag: Grönsoppa; hamburgergädda
med potatis och champignonsås; stekta kyck-
lingar med salader; fyllda äpplen.

Måndag: Blomkålspuré; kalkkyckling
med potatis.

Tisdag: Karbonad på oxer med potatis;
soppa på färskä äpplen.

Onsdag: Kokt helgefundra med potatis
och holländsk sås; drottningtårta med
vispad gräde.

Torsdag: Får i käl; plättar med sylt.
Fredag: Oxsvanssoppa; fisksoufflé med
sås.

Lördag: Bräckt skinka med stufvad blom-
kål; saftsoppa.

RECEPT.

Hamburgergädda (f. 6 pers.). 1 kg.
gädda, 1/2 msk. salt, 2 msk. smör, 1 äggula,
1 msk. rifven ost, 1/2 kkp. stötta skorpar, 1
msk. skiradt kräftsmör, 2 del. tjock gräde.
Den rensade och sköljda fisken fläkes längs
efter, skinn och ben borttagas, fisken in-
gnides med saltet och får ligga ett par timmar.
Den torras väl med en duk, besträkes med
smält smör och äggula, beströs på båda
sidor med rifven ost och stötta skorpar samt
lägges på en med kallt smör bestruken lång-
panna. Begjutes därefter med det smälta
kräftsmöret och grädden samt stekes hastigt
i varm ugn, tills den får en ljusbrun färg.
Under stekningen begjutes den ofta med sitt
spad. Serveras med champignonsås, tillsatt
med fiskspadat.

Fyllda äpplen (f. 6 pers.). 12 äpplen,
1 del. smält smör, 1/2 kkp. stötta skorpar, 2
msk. socker, 1 msk. smör, 3 del. tjock gräde.
Till mandelmassan: 100 gr. sötmandel, 100
gr. socker, 1 äggvita. Äpplena skalas, be-
friars från kärnhusen och fyllas med mandel-
massan. De doppas därefter i smält smör,
socker och stötta skorpar, läggs i smord
pajform, sockras och beläggs med det kalla
smöret, fördelat i små flockar, insätts i
ugn och stekas, tills de äro ljusbruna och
lösa. Serveras med vispad gräde.

Drottningtårta (f. 12 pers.). 300 gr
strösocker, 4 hela ägg, 200 gr. sötmandel, 8
bitar mandlar, 100 gr. smör, 4 st. medelstora
potatisar (kokta), 25 öre pistaciemandel.
Vattenglasur: 100 gr. strösocker, 1 msk.
vatten, 2 sk. citronsaft. Äggen och sockret
röres 1/2 tim. Den skallade och rifna man-
deln stötes i stenmortel tillsammans med
det tvättade smöret och blandas sedan till
de röda äggen och sockret. Potatisen ska-
las, rivas och nedröres sist i smeten. Mas-
san slås i väl smord och brödbeströdd gjut-
panna. Gräddas i svag ugnsvärme omkring

1/2 tim. När tårten kallnat, glaseras den och
bestros med hackad pistaciemandel.

Får i käl (f. 6 pers.). 3/4 kg. fårbringa
eller sadel, 1 litet kälhufvud, 1 1/2 msk. salt,
1/2 tsk. stött hvitpeppar, 2 msk smör, 3 msk.
mjöl, 2 1/2 lt. vatten. Smör och mjöl fräses,
påspädes med kokande vatten till en simmig
sås. Färköttet, skuret i bitar, nedlägges
häri hvarfals med den groft sönderskurna
hvitkålen. Mellan hvarje hvarf strös salt
och peppar. Det kalla vattnet påspädes,
och anrättningen får sakta koka 1 1/2—3 tim.
Allt det fe a afskummas noga, rätten af-
smakas och serveras som soppa.

Fisksoufflé (f. 6 pers.). 150 gr. smör,
5 msk. hvetemjöl, 4 del. gräde, 2 kkp. kokt
fisk, 6 ägg, salt, hvitpeppar. Smöret fräses
tillsammans med mjölet och utröres med
grädden till en tunn välling, hvilken under
vispning får ett godt uppkok och slås upp
att kallna. Den kokta fisken plockas fin
som risgryn och blandas i den kallnade sme-
ten jämte äggulorna en i sänder. Sist till
sätts de till hårdt skum slagna äggvitorna.
Massan slås genast i smord och brödbeströdd
form och gräddas omkring 1/2 tim. i måttligt
varm ugn. Sås: 60 gr. smör, 2 äggulor, 3
del. gräde, citronsaft. Smöret lägges i en
något varm panna och röres, tills det är
smidigt och hvitt. Äggulorna vispas med
grädden. Pannan sättes öfver elden; äggen
och grädden tillsättes under flitig vispning.
Vispningen fortsättes, tills säsen blir skum-
mig, då pannan afliftes och säsen afsmakas
med några droppar citronsaft.

ANVÄNDA FÖRKORTNINGAR:

lt. = liter, dcl. = deciliter, cl. = centiliter,
kg. = kilogram, hg. = hektogram, gr. =
gram, msk. = matsked, tsk. = tesked, kkp.
= kaffekopp.

**MATSEDLAR
VEGETARIANSKA**

af fru L. DEUTGEN.

Exempel på en hel dag:

1:sta frukost kl. 8.

Hafregrynsgröt med kompott af äp-
len, rabarber, lingen eller katrinplom-
mon, tillika med god mjölk; Kneippkaffe
med Grahams smörgås eller hveteskor-
por.

2:dra frukost kl. 1.

Smörgås på olika sorters bröd, såsom
rostadt, franska grahams, hembakadt
hvetebrod m. m. Stufvad svamp, något
gratineradt, såsom öfverlevor från före-
gående dag t. ex. blomkål turkska böner
spenat eller dylikt; mjölk, té eller cho-
klad, frukt, inkokad eller färsk.

Middag kl. 5.

Söndag: Spenatsoppa 1); Kåldol-
ma 2) med gul sås; Gratinerad svamp;
Krusbärskräm.

Måndag: Brynt kälhufvud med
färsk potatis och murkelsås 3); Sago-
välling 4); Stekta äpplen.

Tisdag: Stufvade morötter med gryn-
bullar; Kronärtskockor; Päronvälling 5);

Onsdag: Legerad grönsoppa 6);
Bondböner (finnas ännu) med smält
smör och hackad persilja; Äppelkaka 7).

Torsdag: Färsk ärtsoppa; Hela fina
turkska böner med smör öfver; Äppel-
plättar.

Fredag: Stufvad hvitkål och stekta
palsternackor i skifvor; Öppna pastiljer
med blandad svampstufning; Vanlig äp-
pelkaka.

Lördag: Vattenris med stekta käl-
rötter; Blandad sallad; Plommonkaka;
(färska).

RECEPT.

1) 2 liter späd spenat sköljes väl,
förvålles 10 min. i saltadt vatten, upp-
slås sedan på en sil att afrinna, hackas
fint tillsammans med litet kärvel och
gräslök samt beströs under hackning med
21 gr. hvetemjöl, så att massan får ett
jämnt utseende. Nu fräses 50 gr. smör
i en kastrull tillsammans med spenaten
och spädes därefter med vegetariabul-
jong. Soppa får smält koka en half
timme; den afsmakas med salt och litet
hvitpeppar och ätes med förlorade ägg.

2) På några hvitkålshufvuden afskäres
alla de yttre gröna bladen; stocken

**BARNÄNGENS
antiseptiska
Vademecum.**
Nutidens yppersta * *
* * toalettmedel.
Oskadligt. Välsmakande. Äger
största antiseptiska värde. Är mång-
sidigast gagneligt. Blir i längden
billigast.

skäres väl ur, och kälhufvudena förvålles
i vatten med litet salt, tagas upp och
får afrinna; Bladen afplockas hvar för
sig (de största bladen kunna delas);
fyllas och ombindas till fyllning i stäl-
let för kött, göres en smet af förut
kokad ris-gröt, med tillsats af cham-
pignonris och några ägg, af hvilka förut
hvitan blifvit uppslagen. Kryddas efter
smak.

3) Smör och mjöl fräses upp tillsam-
mans och vispas sedan med litet kokande
vatten. Däruti lägges förvållda och i
smör frästa, sönderskurna murklor. Des-
sa böra dessförinnan väl rensas och skol-
jas. Säsen kokar, tills den får smak
af murklorna. Saltas efter smak.

4) En dryg kaffekopp hvita sagogryn
tvättas väl i ljunt vatten, som afsilas.
En kastrull smörjes med smör, 2 liter
mjölk kokas upp, hvari grynen illäggs
under flitig vispning, eljes klumpa de
sig; 1 stång kanel och en nypa salt
illäggs. tillika med en sked socker.
Då grynen äro aldeles klara, borttages
kaneln, och vällingen serveras.

5) En half liter pärlgryn kokas i
2 och en half liter vatten, en sked godt
smör och en stång kanel. Då grynen
äro nära kokade, illäggs 12 a 14 päron,
skalade och skurna i klyftor. Då både
grynen och pärona äro kokade vispas
en sked mjöl i en half liter tunn grä-
de, hvilken vispas i soppan, som då en-
dast får koka upp; i skålen slås 2
äggulor och ytterligare litet gräde i sop-
pan vispas kokvarm däri och serveras
varm.

6) Sockerärter, som rensas och skäras
på midten, blomkål som rensas i helt små
klyftor, spritärter, morötter, persiljeröt-
ter, och rensadt silleri, kokas i litet
vatten, salt och en nypa hvitpeppar,
och då det kokat en liten stund, tar
man väl rensad spenat, som något sönder-
skäres så att bladen ej äro för stora.
De läggas till det öfriga och kokas, tills
alltsammans är lagom kokt då därtill
slås så mycket färdigkokad rotbuljong,
att soppan blir lagom tjock. I en an-
nan panna fräses en sked godt smör med
en sked hvetemjöl; en del af buljongen
vispas därtill, hvarefter det blandas till
den andra soppan och omröres varligt.

7) En torr grahamsbulla rifves på
rifjärn; därpå slås 1 liter skiradt smör
och en åttiondels liter sirap hvarmed det
väl omblandas; goda äpplen skalas och
skäras i små bitar eller tunna skifvor,
en gjuten stekpanna smöras och bröas,
och däri packas hvarfals med brödet
och äpplena, men första och sista hvar-
vet bör vara bröd. Då pannan är full,
öfverstrykes kakan med litet smält smör,
hvarefter den insättes i ej allt för varm

**Aktiebolaget
Lindells Möbelfabrik,**
f. d. Joh. Aug. Lindell & Söner.
— Kongl. Hofleverantör. —
Möbler i alla moderna stilsorter.
Möbler i renässans, roccoco,
Louis XVI och empire.
Skicklig möbelskulptör. Måttliga priser.
Vid inrättande af nytt hem eller ombil-
dande af gammalt infordra alltid ritningar
och kostnadsförslag från
Aktiebolaget Lindells Möbelfabrik,
NORRKÖPING.

ugn att gräddas omkring 2 timmar ta-
ges ut och stjälpas upp samt ställes att
kallna och öfverströs med socker, hvar-
efter den serveras.

Supé kl. half 9.

Smörgåsbord, svagt te eller någon sorts
lätt gröt, mjölgröt, mannagröt, eller gra-
hamgröt

FRÅGOR

ENHVAR af Iduns läsarinor äger att å
dena afdelning framsätta förfrågning-
ar rörande husliga eller andra angelägen-
heter till besvarande af läsekreten. Åro frä-
gorna af den art, att de rätteligen höra
hemma i annonsafdelningen, intagas de
dock icke.

N:r 876. Vill någon godhetsfullt upp-
lysa mig om, huruvida det skulle läm-
pa sig för en flicka att lära snörma-
kar-yrket? Mänte det är mycket tungt?
Behöfvas dyrbara maskiner? Hos hvem
kan man få lära det, och hur lång
tid fordras därtill?

28-åring.

N:r 877. Vill någon säga mig, om
man blott på beskrifning kan lära sig
fotografera och i så fall, hvar den be-
skrifningen finnes och hur dyr? Huru
mycket kostar en amatorkamera med
tillbehör?

E—e.

N:r 878. Anhålles vänligen att få veta
orden till »Ungmöns dödsång.

Hanna.

N:r 879. Arbetsam af naturen, är jag
nödsakad att gå fullkomligt sysslolös
ute på landet hos mina gamla, sjuk-
liga föräldrar. Jag har inga syssan-
ing jämnåriga eller granar, och sjuk-
ligheten i familjen gör, att absolut in-
tet umgänge får finnas. Mitt af naturen
glada lynne börjar svika mig och jag
är rädd att till sist bli mina gamla
föräldrar till plåga i stället för gläde-
je. Hvad skall jag göra? Finnes något
någorlunda lönande arbete, som jag kan
utföra utan att lämna de mina? Jag
är intresserad af skrifstalleri, men vet
ej hur jag skall använda de gåfvor,
jag påstås äga. Råd en ensam

21-åring.

N:r 880. Finnes någon möjlighet att
i Sverige få köpa »Baking-soda» eller
»Burk-gelatin» — ett engelskt eller rät-
tare amerikanskt fabrikat? —

Anna.

N:r 881. Uppgif några vackra hund-
namn åt en liten hynda. Dess matmor
vore mycket tacksam.

Sigrid L. i Helsingfors.

N:r 882. Kan någon gifva adress
på någon s. k. »myrörening», som stäl-
ler om, att en hel del gamla saker,
som man vid en flyttning vill undan-
rödja, men ej precis bortkasta, möj-
ligen kan komma till någon liten nytta?
T. ex. hattar, halsdukar, handskar,
barleksaker, illustrerade tidningar m.
m. småplock af alla möjliga slag.

Noggrann.

N:r 883. Huru skall man rengöra olje-
färgstafvor, utan att förstöra målnin-
gen?

Are.

N:r 884. Kan någon säga huruvida
styrelse blifvit tillsatt för Jämtlands
läns blifvande folkhögskola och i så
fall äfven Herr ordförandens namn och
adress?

Intresserad.

N:r 885. Har fått ett paket fint
brefpapper från Parisutställningen, men
på detsamma ha kommit feta fläckar,
huru få bort dessa? Frågar

Sera von E.

N:r 886. För medel mot min nås röd,
Jag vore tacksam till min död.
Bibban.

N:r 887. Tjuguetårs flicka, hvars
högsta önskan är att som skrif- eller
kontorsbiträde inkomma vid järnvägen,
frågar, hvad som därför fordras, och
huru och till hvem en ansökan skall
ställas?

Västgötska.

N:r 888. Hvar och till hvad pris
kan man få köpa en bra kopia af den
Milska Aphrodite, brons eller gips un-
gefär en half meter hög?

Lena.

N:r 889. Får elev, som genomgått
väfskolan hos Handarbetets vänner, ef-
ter slutad kurs, arbete därstädes? Huru
hög aflöning? Huru lång arbetstid?

Leonora.

N:r 890. Hvar kunna erhållas proffer
på spetsar filet guipyr?

Maria.

N:r 891. Huru skall man adressera
bref till Hans Majestät Konungen?

Tacksam.

N:r 892. Hvad heter föreståndaren
för fotografiska fabriken »Vanda» i Hel-
singfors? Är fabriken stor? Gifvas där
stora löner?

Nybörjare. Foto.

N:r 893. Hvarmed skall man mata
fiskar, som förvaras i sump? Att det
är grymt att lämna dem utan föda
tycker väl hvar och en, som själf nå-
gon gång känt huru svårt det är att
vara hungrig. Dessutom blir nog köttet
mindre välsmakligt och hälsosamt.
Djurvänlig köksa.

N:r 894. Undertecknad vore mycket
tacksam, om någon på grund af erfä-
renhet vilje rekommendera en verkligt

FREJA-MAGASINET
C. E. LAGERSTRÖM
18 Humlegårdsgatan 18,
29 Drottninggatan 29,
18 Götgatan 18.
SIDEN
till blusar och garnering
i rikt urval.

god andaktsbok. (»Kristliga betraktel-
ser för hvarje dag på årets»).

Husfader.
N:r 895. När jag som ung tänkt
på min lefnadsbana, stod alltid lära
rinnekallet för mig som en enda önskan.
Omständigheter gjorde dock at
min önskan aldrig blef uppfylld. Nu ä
jag för gammal (30 år) att vinna in
träde vid seminarium, men är kunni
allt som hör till skötandet af et
hem, äfvenså klädsomnad, samt i all
slags finare och enklare handarbeten
Nu undrar jag, om någon som läse
dessa, kan gifva mig ett godt råd?
Skulle ej möjlighet finnas att få an-
ställning vid någon af alla dessa barn
uppfostningsanstalter, som finnas i vår
land, och såmedelst få uppfyllt min stö-
ra önskan, att få vara något för de små
— f —

SVAR

ENHVAR af Iduns läsarinor uppmanas
tifigt att till inbördes nytta i mån af
förmåga besvara insända frågor. Svaren
insändas till redaktionen, och angifves all-
tid tydligt nummer å den fråga de gälla.
Åt de tre af våra läsarinor, som under
årets lopp tillfyllstgörande besvarat det stör-
sta antal frågor, komma vi som en upp-
maning att vid dess slut uttala tre pris,
hvardera bestående af 25 kronor. Förden-
skull bör en hvar som insänder svar, alltid
underteckna med samma signatur.

N:r 750. Såsom själf varande patient
vid Knapparp's pensionat för bröstsjuka,
får jag rekommendera det såsom vistel-
seort till dess utrikes resa företages.
Prospekt erhålles och förfrågningar be-
svaras af fröken Henny Granbom.
Knapparp, Solberga

Patient.
— Borg vid Norrköping, som är ö-
ppen hela året, är en angenäm rekrea-
tionsort. Se vidare mitt svar N:r 583
i Idun för i år.

Tordis Ugglå.
N:r 753. Slå kokhett vatten i ett
handfat, täck det med en handduk,
stick händerna under densamma, så att
de ej beröra vattnet, och håll dem där
10 minuter. Afkyld därefter vattnet något
och tvätta er väl med Ichtliot-tvål (finns
på hvarje apotek) samt massagera hvarje
finger från spetsen och mot handen un-
der 1 minuts tid, i det ni så mycket
som möjligt håller händerna i vattnet.
Aftorka dem sedan väl. Detta göres hvar
afton, medlet är bepröfvadt och hjäl-
per, men det tar tid, och för ett godt
resultats ernående fordras tålmod.

Alde.
N:r 753. Medel mot frost i händerna
är att koka litet hö, eller ännu bättre
gräströ, hålla vattnet genom en handduk
och bada händerna däri så varmt som
möjligt. Man bör undvika att gå ut i
kalla luften, under det händerna ännu
äro fuktiga.

Tordis Ugglå.
N:r 756. Ett bra bolag är Skåne, där
ni med ett premiekapital af 2,000 kr. er-
håller 162 kr. och er man 213,80 pr år

Oraklen i Ö.
N:r 756. I Mutual Life, ett världs-
bolag af första rang, (för öfrigt äro
alla här arbetande försäkringsbolag, som
bedrifvit sin verksamhet i minst 25 år
fullkomligt säkra) kan er man för nämnda
summa få en årlig lifränta af kr.
233.64 och ni själf en af kr. 168.20.

N:r 756. I liförsäkringsbolaget Suomi
erhåller er 66 årige man för 2,000 kr.
en årlig lifränta å kr. 274.44, ni själf
å kr. 179.84. Utbetalas kvartalsvis, första
gången tre månader efter kapitalets
inbetalning.

S.
N:r 756. Under förmodan att en fun-
dersam premunerant föredrager att vän-

Pälsverk
alla slag såsom pälsar, muffar,
kragar, boor, mattor, fallar
m. m. färgas, tvättas af
ÖRGRYTE
Kemiska Tvätt- & Färgeri-
Aktiebolag,
GÖTEBORG
Obs.! Enda pälsfärgeri i Sverige.

**Kongl. Hofleverantör
Winborgs**
Attika
FABRIK
denap
Sardellpastej

Har Ni hört, hvad som säges?

Jo, att Kautschukstämplar, Sigill, Korta Varor, Visitkort m. m. erhållas bäst och billigast hos John Fröberg, Fingspong. Illustrerad pris-kurant gratis, ej franko.

N:r 779. Alkoholisthemmet Eolshäll är en privat inrättning, som åtnjuter statsunderstöd och följaktligen står under offentlig kontroll. Förfrågningar besvaras under adress Stockholm. Regimen är strängt pietistisk. Sinnesrubbad mottagas icke, men kan den sjuke ej mottagas å hospital är ju detta bevis att någon verklig sinnessjukdom ej föreligger. Ett annat alkoholisthem är Sanssouci (adress Upsala), som icke är pietistiskt, och som från och med innevarande höst, sedan den föregående föreståndaren flyttat därifrån och diverse nya byggnader företagits, kan rekommenderas. Priset torde ställa sig något billigare än på Eolshäll. Anstalten som äfven den åtnjuter statsunderstöd står under ledning af en erfaren och vänlig läkare, andre stadsläkaren i Upsala W. T. Brunnberg, som besvarar förfrågningar.

N:r 780. »Drottning Josefinas hushållsskola» i Malmö. Vinterkurs 6 veckor, börjar 28 november, pris 78.50. Sommarkurs juni, juli 105.50.

Praktisk undervisning, utförliga recept på allt som tillagas.

Augusta, f. d. elev i skolan.

N:r 781. Ett utmärkt medel mot fräknar är att hvarje afton tvätta sig i sur mjölk.

N:r 782. Hos Karl Wernqvist, Östra Larmgatan, Göteborg. Afgiften 50 kr. i månaden.

N:r 784. Liedbecks institut har upphört i anledning af direktör C. H. Liedbecks irakade sjukdom. Kompetenta personer äsikt är, att d:r J. Arvedsons gymnastikinstitut kan i allo rekommenderas. Medicine licentiaten J. Arvedson har hos Kungl. Maj:t anhållit, att K. M:t måtte medgifva, att kvinnliga gymnaster, hvilka genomgått en fullständig kurs med åtföljande offentlig examen vid Arvedsons gymnastiska institut i Stockholm, sedan detsamma blifvit utvidgade, måtte tillerkännas samma kompetens och rättigheter, som från Gymnastiska centralinstitutet utgångna elever. I nyligen afgifvet utlåtande har Medicinalstyrelsen tillstyrkt bifall till ansökningen, i fall vissa af styrelsen föreslagna villkor komma att uppfyllas. Af ovannämnda förstås lätt fördelen af att genomgå dr. Arvedsons tvååriga kurs. Från 1 okt. är institutets adress i Stockholm. Strömsborg (nedre bottnen). Den tvååriga kursen är till sin omfattning i hufvudsak lika med Gymnastiska Centralinstitutets kurs för kvinnliga elever. Hvarje årskurs börjar den 1 oktober kl. 12 m. och varar till den 31 maj följande år med 2 veckors ferier vid julhelgen — Dr. Arvedsons elever bruka i allmänhet erhålla goda platser. Vintern 1900—1901 komma 2 kurser att gifvas vid institutet. Esbe.

N:r 787. Fru Ekenstams skorpar och pepparkakor för svaga barn finnas hos fru Ekenstam, adr: Ulfö (Kronobergs län). Äfven fosfatpulver, hvilket är ett utmärkt medel mot den s. k. engelska sjukvan, tillhandahållas hos henne.

N:r 788. Skrif till Larzén, Länbibl. Göteborg.

— Insänd adress och porto till Iduns redaktion.

N:r 790. Nytt gummi fäs ej utan för man för 50 öre köpa nya rullar i alla järnaffärer.

N:r 791. Atlas kan färgas vackert och krymper ej. Vänd er till Örgryte Färgeribolag. Göteborg. som utför arbetet bra.

N:r 793. Uppgif er adress till »Anna». Herrljunga f. v. b. så lämnas de önskadde upplysningarna.

— Modistyrket är utmärkt bra för den, som därför är lämplig. Lärkursen beror ju alldeles på elevens anlag. Kursen är i regel afgiftsfri, men jag tror att eleven de första månaderna mest får sysselsätta sig med att sprätta sönder gamla hattar och sätta foder i hattkullar. Det dröjer visst ganska länge, innan de få börja med att kläda hattar. En skicklig modist får efter elevtidens slut en bra lön, dock är ju detta beroende på sätt och skicklighet.

N:r 794. Vårdinnan på Ombergs Turisthotell är fru Eda Rehnström född Rosin. Vid den vackra Borghamnsviken på Omberg ligger Borghamns Turisthotell, som förestås af fru M. Kling.

N:r 795. Stora, goda plommon torkas, flåkas, och kärnorna urtagas. Dessa krossas och kokas i litet vatten med konjak. Till ett kilo plommon tagas ett kilo socker. Sockeret smältes i det vatten, hvari kärnorna koka och silas öfver. Plommonen iläggas, få ett godt uppkok, hållas upp och få stå tills nästa dag, då saften silas ifrån, kokas och skummas väl. Därefter iläggas plommonen, få koka till mos och skummas. Litet konjak ihålles. Slås upp i burkar.

N:r 796. För att gå in vid tullen bör ni äga någon förmögenhet, som ni kan tåra på under årens lopp i stället för att lämna era barn i arf — i annat fall går ni en långsam hungersdöd tillmötes.

N:r 797. Nora, »Bergslagens pärla» Kom, se henne nu i höstens färgrika

CARL MALMBERGS Stora Handsk-Realisation

böjar Måndagen den 8 okt. och fortsätter t. o. m. Lördagen den 13.

Endast i mina filialer: 5 Sturegatan & 17 Drottninggatan.

CARL MALMBERG, Handskfabrik. STOCKHOLM.

dräkt eller då hon i glittrande vinterskrud åter speglar sin fagra bild i Norasjöns våg — kom vid sommardid, hon är alltid lika tjugusande med sina vackra omgifningar, därtill anspråkslös och enkel! Välkommen!

En ej infödd, — Grenna är en liten treflig stad, där man kan lefva billigt, äfvenså Wenersborg.

Oraklen i Ö. — Treflig sjöstad, med vackert läge är Karlshamn, tror ej »Tjänsteman i Sthlm» ångar sig, om han bosätter sig därstädes. Lycka till!

Doris S-w.

TIDSFÖRDRIF

GÅTA.

Min bästa läsare Tag en funderare Hos mig en liten, liten stund. Jag dansas icke här, Men väl till jorden bär Så mycket, mycket verkligt godt.

Om jag än kännes sval — Jag äger intet val — Mitt väsen kyler, kyler så . . . Men lifvet är så kort, Och tiden går så fort Och snart jag lefvat, lefvat ut.

ANN-SOFI.

ARITMOREM.

- 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14 = en stad;
- 11, 1, 6 = en biflod till Volga.
- 10, 6, 12, 2, 14, 13, 11, 7 = en fransk kejsare.
- 6, 4, 9, 13, 7 = en världsdel.
- 5, 9, 2 = ett räkneord.
- 4, 12, 6, 3, 9, 13, 7 = ett konungarike i Europa.
- 6, 5, 14, 6, 4 = ett berg i Afrika.
- 14, 11, 1, 6 = en hälsobrunn i Sverige.
- 3, 6, 10, 8, 13, 4 = en stad i Frankrike.
- 1, 11, 14, 6 = en halfö i Europa.
- 8, 6, 14 = ett substantiv.
- 1, 2, = ett husdjur.
- 10, 9, 14, 13, 8 = en flod i Afrika.
- 7, 9, 14, 4 = ett gossnamn.
- 4, 8, 9, 3, 6 = ett flicknamn.
- 1, 6, 10, 11, 8 = ett slags båt.

C. G.

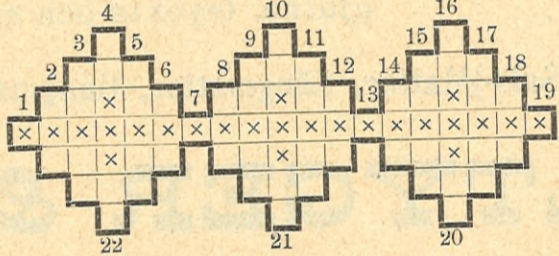
TABULÄ MAGICA.

1	1	1	2	2
3	3	4	4	4
5	6	6	6	7
7	7	8	8	8
8	9	10	10	10

Figurerna 25 siffror omflyttas, så att vare sig man läser dem vågrätt, lodrätt eller diagonalt, de alltid gifva summan 28.

BESS.

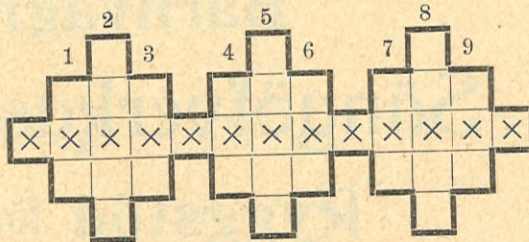
ARITMOGRYF.

De lodräta raderna: 1) konsonant, 2) hvad kautschuk är, 3) stad i Sverige, 4) substantiv, 5) stad i Kroatien, 6) toiletartikel, 7) konsonant, 8) djur, 9) fågel, 10) en dryck som ej alla tycka om (bestämd form) 11) djur, 12) gömställe, 13) vokal, 14) hvad fången gärna vill bli, 15) metall, 16) högljudad rop, 17) litet djur, 18) husdjur, 19) konsonant. Äro dessa ord riktigt funna, gifva de bokstäfver, som infalla i den mellersta vågräta raden, titeln å en högre ämbetsman, och de som infalla i de med 1, 4, 10, 16, 19, 20, 21 och 22 betecknade rutorna, rätt ordnade, namn på en större ö i de nordliga farvattnen och de små lodräta stjärnraderna i figurens tre afdelningar: 1) (med bokstäfverna omkastade) ett tidsbegrepp, 2) mejeriprodukt och 3) beklädnadsartikel.

FIX.

NAMNGÅTA.

De med 1—9 angifna lodräta raderna ifyllas med lika många personnamn, och äro dessa rätt gissade, gifver den med stjärnor

L. B.

BORTPLOCKNINGSGÅTA.

Från hufvudordet borttages en bokstaf i sänder, och af de återstående bokstäfverna bildas för hvarje gång ett nytt ord.

- 1:sta ordet. (hufvudordet)
- Hvad indianen med förtjusning tog
- Från hvita krigarn's hårbevuxna hjässa.
- 2:dra ordet.
- Att det försmå — hvad häst det sitter på — Man ej behöfver vara en prinsessa.
- 3:dje ordet.
- Hvad säkert finns i hvarje skafferi, Om det är väl försedd med mat och krydda.

Stomatol . . . . .
Tandpulver,
Stomatol . . . . .
Tandpasta,

Äga förmåga att rena tänderna samt bevara deras blanka naturliga utseende utan att angripa emaljen. (C)

4:de ordet.
 Ett kvinnonamn, som lika vanligt är i stort palats som uti ringa hydda.
 5:te ordet.
 Hur den böra vara, denna kvinnohand Som gifver vård och ans i sjukdoms dagar.
 6:te ordet.
 Det växer vildt, hvarhåst du ser dig om På våra backar, uti våra hagar.

SAGA.

LÖSNINGAR

- TILL TIDSFÖRDRIFVET I N:R 39.
- CHARADEN: Ro-man.
 LOGOGRYFEN: Spiraltrappa: spira, spiral, stia, istapp, ris, split, parasit, astral, Paris, rasa, Sara, Lisa, Asra, tiar, sirap, pappa, atrapp, apa, spalt, sprit, par, salt, pirat, pratar, pilt, apparat, pil, al, alp, pris.
 GÅTAN: Finland.
 MOTSATSERNA: Lagan: lydig, arbetssam, gifmild, aktad, nu.
 ARITMOREMET: Skomakare: kask, kakor, eka, moras, ok, skare, kork.
 DIAMANTGÅTAN: 1) h, 2) köl, 3) fogar, 4) konster, 5) högsommar, 6) latmask, 7) remsa, 8) rak, 9) r.
 ARITMOGRYFEN: Henrik Ibsen — Rosmersholm: 1) hökar, 2) Edebo, 3) Nimes, 4) Rörum, 5) Irene, 6) kulor, 7) Indos, 8) Booth, 9) Sarno, 10) Eiffel, 11) Nahum.

BREFLÅDA

VID HAFVET, N. L. Nej, fullkomligt hopplöst!
 VINGKLIPPT ROS. Den snälla frun som for till Stockholm med brevet, kanske också kan ombestyras åt Er en laddning af »de där kvicka tidningarna», efter hvilka ert ungdomliga hjärta så brinnande trängt. När ni så läskat er själ ett kvartal eller ett par, vilja vi nästan slå vad om att Ni kommer åter — till »den aktningvärda Idun!» Då skola vi med nöje på nytt diskutera saken.
 SJUKSKÖTERSKA. Med all sympati för Edert välmående förslag, kunna vi dock nu, tyvärr, icke taga någon befattning med det, enär vi ha andra »jämri i elden», dem vi först måste se till att sköta.
 ENDYMION. Allt för obetydligt!
 E. S-n. Då ju andra redan i sak sagt detsamma, torde edert lilla inlägg nu kunna anses öfverflödigt.
 HELGA. Tack för välmeningen men de sända bilderna ha nog e' tillräckligt intresse för en större allmänhet.
 ATTIL. Paschasan från Pattiköen skul-le nu komma allt för post festum för att göra sig gällande.
 WALLACK och U-a V. Tålmod, tålmod blott! I Idun, med dess otaliga förbindelser och alltid öfverfyllda manuskriptförråd, måste hvarje medarbetare söka lära den konsten. Själfrva äro vi för länge, länge sedan riktiga professorer i ämnet!
 ISOLA. Välmönt, men okonstnärligt! Kan ej användas.
 S-M. En väl obetydlig variation af ett gammalt, gammalt tema.
 S. På intet vis lämpligt för Idun!
 H. v. W. Inte illa. Honoreras efter infördet.
 I. S. Detta synes oss ej så lyckadt, som hvad annars vanligen flyter ur er penna. Afböjer därför tacksamt.
 TUSSE. Införes ej.

REDAKTIONEN.

da sig till ett svenskt liffförsäkringsbolag vid köpande af liffränta vill jag upplysa, att hennes 66-åriga man erhåller för 2,000 kronor en årlig liffränta i Skandia å 174:85 i Thule 201:50 och i Allmänna Liffförsäkringsbolaget 212:00: hon själf (60 år gammal) erhåller för 2,000 kronors inbetalning i Skandia 132:47 i Thule 152:48 och i Allmänna Liffförsäkringsbolaget 164:40. Alla 3 dessa bolag äro kända och solida.

N:r 757. Begagna icke ifrågasvarande medel, det förorsakar utslag och förstör huden.

N:r 757. Vet ni icke, att sådana snibbar i pannan anses som skönhets-tecken? Förr i världen rakade sig dåraktiga personer för att få de »7 skönhets-snibbarne.» En snibb midt i pannan kan alltså aldrig anses fult.

N:r 758. I C. F. Dufvas två- och parfymaffär i Sthlm erhålles det önskadde pr. efterkrärf.

N:r 759. I parti kan det fås hos A. W. Friestedt, Sthlm, i minut hos de flesta diversehandlande.

N:r 760. Rönnbären tagas först sedan de blifvit frostbitna, eljest äro de för beska, repas af stjälkarna, rensas och läggas i vatten, en dag eller två efter behag. Man måste taga drygt samma vikt socker som bär, till och med en åttiondel eller en tiondel mera. Sockeret doppas i vatten, och då det kokat litet, så att man hunnit skumma det väl iläggas bären och få koka, tills de börja spricka litet, då de upptagas med hälslef och lagen få koka ihop. Då den är väl simmig, iläggas bären åter och få ett raskt uppkok.

N:r 763. Sätt upp ett litet hembageri, det föder sin man.

N:r 764. Hos Kuntze & Co Stockholm kan mor Inga få köpa dylika strumpor.

— De bästa snörstrumporna köpas uti Lundbergs etablissement i Kalmar. Om längden på strumpan och måttet eller vidden kring vaden uppgifvas, får ni säkert dem som passa.

— Om ni ämnar bli hotellföreståndare, är alldeles nödvändigt att ni minst ett halft år deltagar i dylikt arbete. I Norrköping ha vi flere förstklassiga restauranter såsom Centralhotellet, Stads-huset, W 6, och Standarto hotell. För-sök att bli chef på något af dessa.

N:r 766. Ord och melodi till To Drosler kostnadsfritt, om adr. sändes till Aug. Larzén, Antikv. Musikh., Göteborg.

— Om Pensée telefonerar till allm. 766 eller Kungsholmen 354, kan musik och ord till »To Drosler» erhållas.

N:r 777. »Stintan» kan få musiken, om hon köper »Ungdomens favoritmelodier», 1:sta samlingen, där öfverskriften lyder: »Home sweet home». Utgöres af en vers, som lyder så: »I glädje och smärta du är mig så kär!

Dig älskar mitt hjärta, båd fjärran och när. Där modern mig ofta har vaggat till ro. På jorden ej finnes ett land såsom du.

O, hemland, dyra ord! O, fosterbygd i Nord! O, fosterbygd i Nord!

N:r 778. Fukta stora svampar, beströ dem med strösocker och placera dem där myrorna äro svårast.

Salsmattor med bårder

af extra tjock korklinoleum med obetydliga fel.

Storlek	Som kostat	Bortslumpas till
2x2 mtr	16 kronor	8 kronor
2x2½ "	18 "	9 "
2x3 "	20 "	10 "

2 mtr extra tjock Korklinoleum i utsökt fina mönster samt enfärgade till golfbetäckning, som kostat 6: 50, bortslumpas till 3: 75 pr mtr.
 Lavoarmattor, 67x125, som kostat 3 kr. bortslumpas till 1: 60 pr st.

ZEDERFELDT & HANSEN,
 6 Observatoriegatan 6, Stockholm.

No. 4711

Eau de Cologne

(blå och gul etikett).

Den är den äkta, starkaste, varaktigaste, mest uppriskande och stärkande.

Försäljes af alla välsorterade parfymhandlare.

Rena Kemikalier,

Förbands- och Sjukvårds-
artiklar, Droger, Par-
fymyer m. m.

till billiga priser.

WILH. BECKER,
 Kungl. Hofleverantör,
5 Malmtorgsgatan 5,
STOCKHOLM.

K. M. LUNDBERG

Stureplan ❖ Stockholm

Firman grundad 1843

Allmänna telefon: **K. M. LUNDBERG** — Rikstelefon: **1224**

Telegrafadress: **GARNBERG**

MATTOR:

Äkta Orientaliska, Argaman, Axminster, Brüssel, Schagg, Tapestry och Kidderminster.

LINOLEUM-MATTOR (Kork-Mattor)

gjutna, tryckta och enfärgade.

Vaxduks-(Sals-)Mattor, Sängmattor, Gångmattor och Cocos-(Tork-)Mattor.

MÖBELTYGER & GARDINER.

Profver och ny illustrerad priskurant franko på begäran. Order å minst 25 kronor franko.

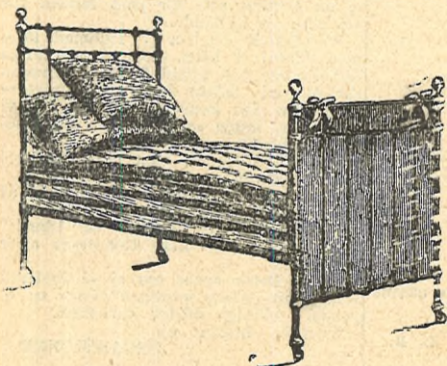
Järnsängar, Sängkläder,

Barnvagnar, Täcken, Filtar,

Sängöfverkast, Afdelningsskärmar,

Ryggstöd för sjuka, sängliggande personer.

OBS! Alla materialier arsenikfria!

OBS! Egen fabrik för Järnsängar, hvilkas hållbarhet garanteras.

OBS! Egen tapetserareverkstad. OBS! Egen ångfjäderrening.

Eventuella beställningar vore tacksam snarast få emotse, på det att de må i tid kunna expedieras.

Illustrerad special-priskurant franko på begäran.

Order å minst 250 kronor franko.

K. M. LUNDBERG,

STUREPLAN.